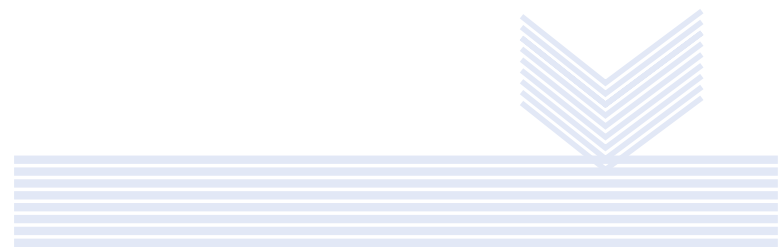

VÝROČNÍ ZPRÁVA

Knihovny Akademie věd ČR

2023

2023

VÝROČNÍ ZPRÁVA

Knihovny Akademie věd ČR

VÝROČNÍ ZPRÁVA O ČINNOSTI A HOSPODAŘENÍ ZA ROK 2023

KNIHOVNA AV ČR, v. v. i.
Sídlo: Národní 3, 110 00 Praha 1
IČO: 67985971
DIČ: CZ67985971

Zdroj fotografií: KNAV

Radou pracoviště projednána dne: 8.4.2024
Dozorčí radou schválena dne: 25.4.2024

Vydala Knihovna AV ČR, v. v. i., Národní 3, 110 00 Praha 1
Praha, květen 2024

ISBN online: 978-80-86675-00-8
ISBN tisk: 978-80-86675-01-5

www.knav.cz

Obsah

1. Orgány veřejné výzkumné instituce a jejich činnost ...7

Složení orgánů pracoviště
Informace o činnosti orgánů
Organizační struktura KNAV

2. Výzkum, vývoj a transfer znalostí ...15

Výzkum knižní kultury
Vývoj informačních systémů
Projekty řešené v roce 2023
Vybrané vědecké výsledky
Odborné akce
Přednášky na odborných akcích

3. Další odborná činnost ...27

Digitální knihovna
Česká digitální knihovna
Digitalizační centrum
Long Term Preservation (LTP)
Digital Humanities
EURAXESS
Spolupráce s vysokými školami
Recenzní posudky

4. Informační zdroje ...33

Knihovní fond KNAV
Informační podpora AV ČR

5. Služby ...39

Služby pro uživatele a veřejnost
Služby pro pracoviště AV ČR a další instituce

6. Vzdělávací a vědeckopopularizační aktivity ...43

Vzdělávací aktivity
Mediální a vědeckopopularizační aktivity

7. Ediční činnost ...49

Vydávání periodik

8. Členství v odborných organizacích ...53

Členství a spolupráce

9. Ekonomické ukazatele a statistiky ...57

Rozpočet
Hodnocení nákladů
Hodnocení výnosů
Investice
Finanční audit

10. Předpokládaný vývoj činnosti pracoviště ...63

11. Další informace ...69

Změny zřizovací listiny
Hodnocení další a jiné činnosti
Aktivity v oblasti životního prostředí
Aktivity v oblasti pracovněprávních vztahů
O svobodném přístupu k informacím

12. Základní statistické údaje za rok 2023 ...73

13. Rok 2023 ve fotografiích ...83

14. Účetní závěrka a zpráva nezávislého auditora ...93

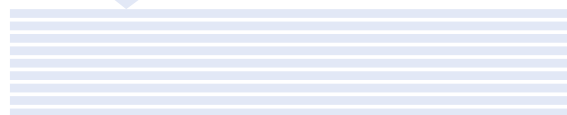

ORGÁNY

VEŘEJNÉ VÝZKUMNÉ INSTITUCE

A JEJICH ČINNOST

Složení orgánů pracoviště

Vedení Knihovny Akademie věd ČR

Ředitelka

Ing. Magdaléna Vecková

Zástupce ředitelky pro výzkum, vývoj a technologie

Ing. Martin Lhoták

Zástupkyně ředitelky pro knihovnické procesy

Mgr. Zdeňka Chmelařová

Shromáždění výzkumných a vysokoškolských pracovníků KNAV zvolilo dne 6. prosince 2021 členy rady instituce (dále jen Rada KNAV) na pětileté funkční období 1. ledna 2022 až 31. prosince 2026 ve složení:

Rada Knihovny Akademie věd ČR

Předseda

Ing. Martin Lhoták (Knihovna AV ČR, v. v. i.)

Místopředsedkyně

Ing. Magdaléna Vecková (Knihovna AV ČR, v. v. i.)

Členové

PhDr. Vojtěch Balík (Filosofický ústav AV ČR, v. v. i.)

Mgr. Tomáš Foltýn (Národní knihovna ČR)

Mgr. Zdeňka Chmelařová (Knihovna AV ČR, v. v. i.)

Mgr. Jan Mařík, Ph.D. (Archeologický ústav AV ČR Praha, v. v. i.)

PhDr. Lenka Veselá, Ph.D. (Knihovna AV ČR, v. v. i.)

Tajemnice

Mgr. Iva Burešová

Akademická rada AV ČR na svém 9. zasedání ze dne 8. února 2022 a na svém 10. zasedání dne 8. března 2022 jmenovala nové složení dozorčí rady na pětileté funkční období od 1. května 2022 do 30. dubna 2027 ve složení:

Dozorčí rada Knihovny Akademie věd ČR

Předsedkyně

PhDr. Markéta Pravdová, Ph.D., MBA (členka AR AV ČR, Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i.)

Místopředsedkyně

Ing. Jana Doleželová (Knihovna AV ČR, v. v. i.)

Členové

PhDr. Marie Bahenská, Ph.D. (Masarykův ústav a archiv AV ČR, v. v. i.)

Ing. Eva Dibuszová, Ph.D. (Vysoká škola chemicko-technologická)

RNDr. Jiří Rákosník, CSc. (Matematický ústav AV ČR, v. v. i.)

PhDr. Vít Richter (Národní knihovna ČR)

PhDr. Martin Steiner (Filosofický ústav AV ČR, v. v. i.)

Tajemnice

Mgr. Tereza Melichová

Ředitelka KNAV

Činnost ředitelky se v roce 2023 řídila zákonem č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, ve znění pozdějších předpisů, zřizovací listinou Knihovny AV ČR, v. v. i., a Stanovami AV ČR. Hlavním úkolem bylo zajištění podmínek pro uskutečňování vědeckého výzkumu v oblasti vědeckých informací a knihovnědy, zajišťování informační infrastruktury pro výzkum a poskytování knihovnických, informačních a reprografických služeb pracovištím AV ČR a ostatním uživatelům ve sféře vědy a výzkumu.

Dále probíhala příprava vnitřních předpisů, rozpočtu a všech dokumentů nutných pro chod knihovny a jejich předložení Radě KNAV a Dozorčí radě KNAV k projednání a schválení. Ředitelka řídí instituci zejména prostřednictvím svých zástupců a vedoucích odborů, kteří jsou zodpovědní za činnost začleněných oddělení. To přispívá k lepší komunikaci a spolupráci mezi jednotlivými odděleními, což zajišťuje větší efektivitu práce v rámci odborů.

Rada KNAV

V roce 2023 se uskutečnila tři zasedání, všechna proběhla prezenčně v budově AV ČR na Národní 3, Praha 1. Zápisy ze všech zasedání jsou uloženy u tajemnice Rady KNAV a v sekretariátu ředitelky KNAV.

1/2023 – zasedání Rady KNAV se konalo 19. dubna 2023. Rada KNAV:

- schválila program aktuálního zasedání a zápis z jednání minulého,
- schválila účetní závěrku roku 2022 a schválila rozdělení zisku, a to následujícím způsobem: přesun 962 867,62 Kč do Rezervního fondu KNAV,
- projednala a schválila text Výroční zprávy o činnosti a hospodaření za rok 2022,
- projednala a schválila změny v Organizační struktuře KNAV, a to k 1. 5. 2023,
- projednala zapojení KNAV v projektech na rok 2023 a plány na další období,
- vzala na vědomí informace o činnosti oddělení Open Science,
- vzala na vědomí informace o plánovaných atestacích odborných pracovníků KNAV a projednala složení atestační komise a kritéria pro hodnocení,
- vzala na vědomí informace o mzdové situaci v sociohumanitních oborech a odsouhlasila text prohlášení viz bod 8 zápisu.

2/2023 – zasedání se konalo 9. října 2023. Rada KNAV:

- schválila program aktuálního zasedání a zápis z jednání minulého,
- projednala a bere na vědomí čerpání rozpočtu k 8/2023,
- projednala a schválila navýšení mzdových tarifů od 11/2023,
- projednala zapojení KNAV v projektech CARDS/PNG a EOSC/NRP.

3/2023 zasedání se konalo 18. prosince 2023. Rada KNAV:

- schválila program aktuálního zasedání a zápis z jednání minulého,
- projednala a schválila čerpání rozpočtu k 10/2023 a výhled jeho čerpání do konce roku 2023,
- schválila bez připomínek návrh rozpočtu na rok 2024 a střednědobý plán rozpočtu na roky 2025–2026,
- vzala na vědomí informaci o Strategii rozvoje KNAV na roky 2024–2027 bez připomínek,
- projednala zapojení KNAV v projektech,
- byla informována o Politice Open Science v KNAV,
- vzala na vědomí informace o novele zákona č. 341/2005 Sb. o VVI ve vztahu k působnosti Rady KNAV.

V průběhu roku 2023 se DR sešla dvakrát na řádném zasedání a čtyřikrát projednala žádosti ředitelky KNAV formou per rollam.

Zasedání 01/2023 se konalo 5. dubna 2023. DR na tomto zasedání:

- projednala a jednomyslně schválila znění Zprávy o činnosti DR KNAV v roce 2022,
- projednala s připomínkami Výroční zprávu o činnosti a hospodaření KNAV v roce 2022,
- vzala na vědomí předložené informace o čerpání rozpočtu a účetní závěrce v roce 2022,
- vzala na vědomí Zprávu nezávislého auditora o ověření účetní závěrky v KNAV za rok 2022,
- hlasovala a jednomyslně určila společnost ACONTIP, s. r. o., auditorem pro účetní období 2023,
- projednala a jednomyslně udělila předchozí souhlas k uzavření Dodatku č. 1 ke smlouvě o nájmu nebytových prostor s Národní lékařskou knihovnou,
- projednala a jednomyslně udělila předchozí souhlas k uzavření Dodatku č. 9 ke Smlouvě o nájmu nebytových prostor s Archeologickým ústavem AV ČR, v. v. i.,
- vzala na vědomí předložené informace o proběhlé kontrole Ministerstva kultury,
- vzala na vědomí předložené informace o uzavřených smlouvách v období prosinec 2022–únor 2023,
- vzala na vědomí předložené informace o Gender Equality Planu a whistleblowingu na pracovišti,
- vzala na vědomí informaci o situaci ohledně uzavření smlouvy o zřízení věcného břemene s firmou ČEZ Distribuce, a. s.,
- jednomyslně ohodnotila manažerské schopnosti ředitelky KNAV za rok 2022 známkou 3, vynikající.

Hlasování per rollam 02/2023 proběhlo ve dnech 2.–12. května 2023. DR jednomyslně udělila předchozí souhlas k uzavření Dodatku č. 1 ke Smlouvě o nájmu prostor v depozitáři s Orientálním ústavem AV ČR, v. v. i.

Hlasování per rollam 03/2023 proběhlo ve dnech 26. května – 1. června 2023. DR jednomyslně udělila předchozí souhlas k uzavření Smlouvy o zřízení věcného břemene – služebnosti a dohody o zrušení věcného břemene č. IE-12-6000061/12 Jenštejn – kVN, kTS, KNN Na Stráni, 9. května s ČEZ Distribuce, a. s.

Hlasování per rollam 04/2023 proběhlo ve dnech 17.–25. srpna 2023. DR jednomyslně udělila předchozí souhlas k uzavření Smlouvy o nájmu bytu.

Hlasování per rollam 05/2023 proběhlo ve dnech 18.–27. září 2023. DR udělila předchozí souhlas k uzavření:

- Dodatku č. 10 ke Smlouvě o nájmu prostor v depozitáři s Národní lékařskou knihovnou,
- Dodatku č. 5 ke Smlouvě o nájmu prostor v depozitáři s Ústavem pro studium totalitních režimů,
- Dodatku č. 3 ke Smlouvě o nájmu prostor v depozitáři s Městskou knihovnou v Praze.

Zasedání 06/2023 se konalo 18. prosince 2023. DR na tomto zasedání:

- vzala na vědomí předložené informace o čerpání rozpočtu v roce 2023,
- vzala na vědomí předložené informace o rozpočtu na rok 2024,

- vzala na vědomí předložené informace o výhledu hospodaření na roky 2025–2026,
- vzala na vědomí předložené informace o kontrolách na pracovišti v roce 2023,
- vzala na vědomí předložené uzavřené smlouvy v období březen–listopad 2023,
- vzala na vědomí informaci o změně zákona o v. v. i.,
- vzala na vědomí předložené informace o projektech,
- byla informována o dokumentech Strategie rozvoje KNAV 2024–2027 a Politika Open Science v Knihovně AV ČR, v. v. i.

Organizační struktura KNAV

Ředitelka KNAV má k dispozici dva zástupce:

Zástupce ředitelky pro výzkum, vývoj a technologie – zástupce pro OITD a OVV.

Zástupce ředitelky pro knihovnické procesy – zástupce pro OS a ODZF.

Post zástupce ředitelky pro provoz a ekonomiku, který má v gesci odbor OPE, není obsazen a jeho činnost je zajišťována přímo ředitelkou.

Knihovna AV ČR, v. v. i., nemá organizační složku v zahraničí.

Sekce ředitelky (SŘ)

011 – Sekretariát

012 – PR, propagace a správa webu

014 – Sekce personalistiky a mezd

1

Odbor informačních technologií a digitalizace (OITD)

11 – Oddělení pro uživatelskou podporu informačních technologií (OPIT)

12 – Oddělení pro správu informačních technologií (OSIT)

13 – Digitalizační centrum (DC)

14 – Oddělení pro digitální knihovnu (ODK)

2

Odbor provozu a ekonomiky (OPE)

21 – Ekonomické oddělení (EO)

22 – Reprografické a knihařské centrum (RKC)

23 – Oddělení provozu (OP)

3

Odbor pro výzkum a vývoj (OVV)

31 – Knihovědné oddělení (KVO)

33 – Bibliometrie a scientometrie (BaS)

34 – Oddělení elektronických informačních zdrojů (OEIZ)

35 – Oddělení Open Science (OOS)

4

Odbor služeb (OS)

41 – Oddělení výpůjčních a referenčních služeb (OVRŠ)

42 – Oddělení meziknihovnických služeb (OMS)

43 – Oddělení pro správu studovny (OSS)

5

Odbor pro doplňování a zpracování fondu (ODZF)

50 – Oddělení správy knihovních systémů (OSKS)

51 – Oddělení akvizice (OA)

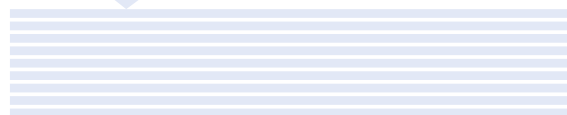
52 – Oddělení zpracování knih a elektronických nosičů (OZKEN)

53 – Oddělení zpracování časopisů (OZČ)

54 – Revizní oddělení (RO)

VÝZKUM, VÝVOJ

A TRANSFER ZNALOSTÍ

Základní výzkum v KNAV je orientován na výzkum starší české knižní kultury, zejména na dějiny českého knihtisku a knihoven v raném novověku. Výsledky výzkumu dějin knižní kultury jsou prezentovány v odborných monografiích, studiích, na odborných konferencích i formou popularizačních akcí. Vedle základního výzkumu zajišťuje KNAV také vývoj oborové infrastruktury Bibliografie cizojazyčných bohemikálních tisků do roku 1800 (BCBT). Specializovaná databáze BCBT eviduje a zpřístupňuje cizojazyčnou tiskařskou produkci v latinském písmu vydanou v českých zemích v 15.–18. století a zatím nekompletní data k bohemikální produkci zahraničních tiskáren ve stejné době. Spolu s databází Knihopis, která eviduje data k tiskařské produkci v českém jazyce, tvoří národní retrospektivní bibliografii starých tisků.

Bibliografie cizojazyčných bohemikálních tisků do roku 1800 (BCBT)

V roce 2023 byla dokončena kontrola převodu dat po konverzi ze systému Clavius do systému Verbis/Portaro a pokračovala i práce na optimalizaci nového systému včetně jeho webového rozhraní. Samostatná pozornost byla věnována sdílení dat v rámci vyhledávacího rozhraní VuFind. Kontinuálně probíhá i obohacování bibliografických dat, zpřístupnění, kontroly a opravy záznamů obsahových bohemik 16. a 17. století a ověřování desiderat 17. a 18. století. Bylo pořízeno a zpracováno 50 digitálních kopií bohemik z českých knihoven, které jsou připojeny k bibliografickým záznamům v databázi BCBT.

Databáze BCBT je zapojena do širší odborné infrastruktury: je jednou z páteřních databází webového portálu Knihověda.cz, dále je součástí infrastrukturního projektu LINDAT/CLARIAH-CZ a vychází z ní také aktuálně řešený projekt e-ilustrace (viz níže). KNAV zajišťuje technickou údržbu portálu Knihověda.cz (sdružené bibliografické databáze české národní retrospektivní bibliografie, Encyklopedie knihy a Mapa tiskařské produkce Čech a Moravy) a také pravidelně aktualizuje portál Knihověda.cz aktualitami a informacemi o dění v oboru. Výsledky projektu Knihověda.cz a vývoj zpracování české národní retrospektivní bibliografie s důrazem na BCBT byly v roce 2023 poprvé představeny na evropské úrovni během konference Retrospective Bibliographies and European Print Cultures to 1830 – Challenges and Perspectives in the Digital Age pořádané sdružením CERL (Consortium of European Research Libraries). Zástupci KNAV byli při této příležitosti přizváni do pracovní skupiny Working group for retrospective national bibliographies, což je významný krok ke zvýšení povědomí o BCBT v zahraničí.

KNAV nadále pokračuje ve vytváření oborové databáze Knihovědná bibliografie, která eviduje moderní literaturu k dějinám knižní kultury v českých zemích. V roce 2023 bylo do databáze vloženo 260 nových záznamů zjištěných novou i retrospektivní excerpcí odborné literatury. Databáze, která v současné době obsahuje celkem 6222 záznamů, je zapojena do vyhledávacího rozhraní portálu Knihověda.cz a také do portálu Knihovny.cz.

Dějiny knižní ilustrace

Do třetího a závěrečného období řešení postoupil projekt Česká knižní ilustrace v raném novověku (e-ilustrace.cz) podpořený Technologickou agenturou ČR. Cílem tohoto projektu je zpracování a zpřístupnění ilustračního materiálu v bohemikál-

ních tiscích do poloviny 16. století. Hlavním výstupem projektu je odborná specializovaná databáze starší české knižní ilustrace a paralelní implementace digitálních technologií usnadňujících moderní výzkum vizuální a materiální kultury raného novověku. Řešitelský tým KNAV se zásadní měrou podílel na návrhu nového multifunkčního webového rozhraní e-ilustrace.cz, jež zpřístupňuje starší knižní ilustraci odborné veřejnosti a zároveň integruje nové nástroje pro její badatelské využití. V roce 2023 pokračoval sběr obrazového materiálu v paměťových institucích a obrazová data včetně popisných metadat byla v souladu s manuálem pro popis a zápis knižní ilustrace vložena do zdrojových databází. Primárním úkolem pro rok 2023 byla indexace obrazového materiálu v klasifikačním systému ICONCLASS. Tento mezinárodní ikonografický systém umožňuje popsat knižní ilustraci na několika úrovních a je výjimečný svou aplikovatelností na různé druhy vizuálního umění. Výsledky projektu byly představeny odborné veřejnosti na semináři, jehož se aktivně zúčastnili i zahraniční tvůrci systému ICONCLASS, Hans Brandhorst a Etienne Posthumus.

Dějiny knihtisku a knihoven

Výzkum Švédská knižní kořist z českých zemí (1642–1648) je od roku 2022 realizován s podporou Grantové agentury ČR. Tento výzkum je založen na extenzivním průzkumu dochovaných knih a dalších pramenů ve švédských a českých institucích a jeho cílem je vyhodnotit tento neuralgický bod česko-švédských dějin ze širší historické a mezinárodní perspektivy. V roce 2023 pokračoval výzkum ve švédských archivech a mapování dochovaných knih ve Švédsku (Stockholm, Västerås, Strängnäs, Uppsala), Itálii (Vatikánská knihovna v Římě) a Dánsku (Královská knihovna v Kodani). Databáze dochovaných knih v současné době obsahuje 3 880 záznamů a je přístupná na webovém portálu www.knizni-korist.cz). Dílčí výsledky výzkumu byly v roce 2023 prezentovány formou odborných studií, popularizačních přednášek a zapojením tématu do výuky studentů FFUK v Praze.

Ve spolupráci s FFUK byla dokončena monografie *Collectors and Readers: Manuscripts in Czech Libraries of the Rudolfine Period*, jejíž vydání se uskuteční v roce 2024 v zahraničí. Kniha je věnována dosud neprobádané otázce funkce rukopisů v raném novověku v širším kulturně-historickém kontextu. Nadále pokračoval i výzkum tiskařské produkce a vydavatelské strategie dvou tiskáren – hebrejské dílny působící ve druhé polovině 18. století v Brně a Mikulově a tiskárny jednoty bratrské činné v Ivančicích (1562–1578). Oba výzkumy jsou realizovány v rámci doktorského studia.

V roce 2023 bylo zahájeno řešení projektu *Kořeny a plody evropské vědy v českých, moravských a slezských historických knihovných fondech*. Projekt je financován programem na podporu aplikovaného výzkumu v oblasti národní a kulturní identity na léta 2023 až 2030 (NAKI III) a KNAV se tohoto konsorciálního projektu účastní jako jeden z pěti řešitelů. Cílem projektu je průzkum knihoven vědců a učenců a obecněji zmapování zastoupení vědecké a odborné literatury v českých a moravských institucionálních knihovnách. KNAV se zaměřuje na fyzický průzkum jádra svého knihovního fondu, knihovny Královské české společnosti nauk, s ohledem na provenienční znaky dokládající způsob akvizice vědecké literatury.

KNAV se také zapojila do přípravy podaného projektu (*Late Medieval and Early Modern Prayer Cultures*) v rámci pracovní skupiny COST a do realizace mezinárodní konference věnované školským knihovnám v raném novověku (*University and School Libraries in East Central Europe in the Pre-Modern Period. Forms of Appearance – Development – Usage*, Prague, 14–15 November).

Vývoj informačních systémů

Kramérius – softwarové řešení pro digitální knihovnu

Kramérius je softwarové open source řešení, které umožňuje efektivně zpřístupnit digitální dokumenty, zejména digitalizované monografie a periodika. Je však vhodný i pro širokou škálu dalších digitalizovaných dokumentů, včetně hudebnin, starých tisků, kronik, map, zvukových i born-digital dokumentů. Aktuálně systém Kramérius používá více než 40 knihoven v ČR a další instalace jsou v provozu i v zahraničí. Nejnovější verzi systému používá i Slovenská národní knižnica.

Od roku 2009 koordinuje vývoj systému Kramérius KNAV. V roce 2023 byla dále rozvíjena možnost zabezpečeného přístupu k chráněným dokumentům prostřednictvím licencí, přičemž byl kladen důraz na uživatelskou přívětivost klientské aplikace Krameria. Aplikace byla upravena, aby uživatele snadno informovala o možnostech přístupu k chráněným dokumentům a zjednodušila tak jejich vyhledávání.

V současnosti se ukončuje využívání verze Kramérius 5, založené na repozitáři Fedora ve verzi 3.8, a probíhá přechod většiny digitálních knihoven na nejnovější verzi Kramérius 7 s úložištěm Akubra. Kramérius 7 přináší mimo jiné zcela nový přístup k virtuálním sbírkám. V tomto novém řešení je virtuální sbírka objekt s vlastními metadaty a nabízí mnohem více možností používání než předchozí verze. Sbírkou lze například řadit hierarchicky a vytvářet podřazené sbírky. V roce 2023 byly možnosti virtuálních sbírek dále rozšířeny díky podpoře z programu VISK a na základě návrhů z projektu NK a MZK. Nově sbírky zahrnují bohatý metadatový popis včetně obrazových souborů, a do sbírek lze zařazovat nejen celé dokumenty, ale i jednotlivé strany nebo jejich části (výstřižky). Při prohlížení dokumentů ve sbírce je možné snadno přecházet mezi jednotlivými dokumenty. Kromě kurátorsky připravených sbírek nyní systém umožňuje uživatelům vytvořit vlastní seznamy dokumentů a sdílet je s ostatními prostřednictvím odkazu. Upraven byl také způsob prezentace dokumentů na úvodní straně klientské aplikace.

Pro další rozvoj byly připraveny nové projekty, které budou využívat strojové učení a umělou inteligenci k efektivnějšímu zpřístupnění obsahu digitálních knihoven. V březnu bylo zahájeno řešení pětiletého projektu Orbis Pictus jehož cílem je identifikace a popis netextových částí digitalizovaných publikací. To umožní v rozšířené formě vyhledávat a využívat fotografie, obrázky, grafy a další netextové části dokumentů obsažené v digitálních knihovnách. Proběhly také přípravy na využití externích nástrojů založených na AI/ML k vylepšení OCR textů, převodům textů do mluveného slova a syntéze textů. Výstupy těchto projektů budou k dispozici v následujícím období.

ProArc – produkční systém pro výrobu digitálních dokumentů

Open source systém ProArc slouží k tvorbě popisných, technických a administrativních metadat k digitalizovaným i born-digital dokumentům. Vznikl v rámci projektu Česká digitální knihovna, který byl financován z programu MK ČR NAKI a dokončen v roce 2015. Vývoj tohoto systému od začátku koordinuje KNAV a pokračuje v jeho úpravách. Podle průzkumu provedeného vývojovým

tým na jaře 2023 v současnosti aplikaci ProArc pro produkci digitálních dokumentů využívá 14 institucí.

V roce 2023 došlo k důležitému rozvoji systému ProArc, jehož hlavním úkolem byla implementace aktualizovaných standardů metadatových formátů vydávaných Národní knihovnou ČR. Podpora těchto standardů systému ProArc umožňuje tvorbu dat v podobě, která je požadována v rámci programu VISK 7 a nabízí snadnou publikaci dokumentů v digitální knihovně s Krameriem a archivaci v systému ARCLib nebo LTP Národní knihovny. Byly také integrovány funkce pro opravy a doplnění starších digitalizovaných dokumentů, včetně možnosti hromadné výměny datových streamů a vytváření textových přepisů pomocí aplikace PERO. Tyto funkce umožňují aktualizovat starší digitalizované dokumenty do formátů, které odpovídají aktuálním standardům NK, a zároveň zpřístupňují vylepšené verze dokumentů čtenářům. Rozšířeno bylo také propojení systémů ProArc a Kramerius, které nyní značně zjednodušuje a automatizuje procesy publikování digitálních dokumentů, čímž šetří čas a prostředky pracovníků knihoven.

K rozvoji systému ProArc přispěje nový projekt Smart digilinka jehož cílem je využití strojového učení k automatické identifikaci struktury a jednotlivých částí digitalizovaných dokumentů. Díky tomu se významně zvýší rychlost vytváření metadat a obohatí jejich struktura při zpracování. Výstupy tohoto pětiletého projektu by měly být postupně uvolňovány a zaváděny do produkce.

Projekty řešené v roce 2023

A. Projekty programu Ministerstva kultury ČR na podporu aplikovaného výzkumu v oblasti národní a kulturní identity na léta 2023 až 2030 (NAKI III)

- Orbis Pictus – oživené knihy pro kulturní a kreativní odvětví (období řešení projektu: 2023–2027, DH23P03OVV033)
- Smart digilinka – strojové učení pro digitalizaci tištěného dědictví (období řešení projektu: 2023–2027, DH23P03OVV066)
- Network of Letters (NETLET) - korespondence intelektuálních elit v přelomových dobách českých dějin z digitální perspektivy (období řešení projektu: 2023–2027, DH23P03OVV052); KNAV je spolupříjemcem projektu.
- Kořeny a plody evropské vědy v českých, moravských a slezských knihovních fondech

B. Program Ministerstva kultury ČR „Veřejné informační služby knihoven (VISK)“

VISK 1 – Rozvoj archivačního systému ARCLib v roce 2023

VISK 1 – Rozvoj produkčního systému ProARC v roce 2023

VISK 1 – Rozvoj virtuálních sbírek v systému Kramerius

VISK 4 – Restaurování starých tisků z fondů KNAV a výroba ochranných obalů

VISK 5 – Retrokatalogizace historických disertačních prací ve fondu KNAV

VISK 8/B – Centrální portál Knihovny.cz: etapa 2023

VISK 9 – Vytváření záznamů článků do databáze ANL

C. Program Technologické agentury ČR na podporu aplikovaného společenského a humanitního výzkumu, experimentálního vývoje a inovací ÉTA

- Česká knižní ilustrace v raném novověku – zpracování knižní ilustrace v bohemickálních tiscích do poloviny 16. století (TAČR TL05000157, období řešení projektu: 2021–2023)

D. Program Grantové agentury ČR na podporu standardních grantových projektů základního výzkumu

Švédská knižní kořist z českých zemí (22-06083S, období řešení projektu: 2022–2024)

E. Podpora velkých infrastruktur Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR

Digitální výzkumná infrastruktura pro jazykové technologie, umění a humanitní vědy (LINDAT/CLARIAH-CZ)

F. Creative Europe

- EODOPEN – eBooks-On-Demand-Network Opening Publications for European Netizens

Badurová, A. 70 let činnosti KNAV podle několika svědectví archivních pramenů. *Informace*. 2023, č. 1. E-ISSN 1805-2800. Dostupné z: https://www.lib.cas.cz/casopis_informace/70-let-cinnosti-knav-podle-nekolika-svedectvi-archivnich-pramenu/

Badurová, A., Bártová, L. Exemplář Kalendáře historického Daniela Adama z Veleslavi-
na z roku 1590 a osudy jeho prvního majitele, neznámého Jiřího Mělnického z Grei-
fenfelsu. *Acta Musei nationalis Pragae. Historia litterarum*. 2023, 68(1–2), 18–32. ISSN
2570-6861. Dostupné z: doi: 10.37520/amnpsc.2023.003.

Jandera, T. Autorský zákon ve službách knihoven. *Informace*. 2023, č. 1. E-ISSN 1805-
2800. Dostupné z: https://www.lib.cas.cz/casopis_informace/autorsky-zakon-ve-sluzbach-knihoven/

Lhoták, M., Pachlová, J., Urbánek, V., Vecková, M., Jůnová Macková, A., Jůn, L.,
Žďárský, P., Dvořáčková, V., Hrůza Čurdová, D. *Databáze korespondence Aloise Musila*
[specializovaná veřejná databáze]. Knihovna AV ČR, v. v. i., 2023. Dostupné z: <https://historicka-korespondence.cz/projekty/alois-musil-a-pocatky-orientalistiky-v-ceskoslovensku/soupis-korespondence/>

Lhoták, M. DL4DH – Digital Libraries for Digital Humanities – data mining from digital
libraries. In: DZIVÁK, J., ed. *Zborník prezentácií a príspevkov z konferencie ILIDE 2023*.
Bratislava: Fakulta chemickej a potravinárskej technológie STU v Bratislave, 2023,
s. 122–132. ISBN 978-80-8208-103-2. Dostupné z: <https://www.ilide.eu/wp-content/uploads/2023/06/Ilide2023.pdf>

Sladká, V. The collective editorial strategy of the Unity of the Brethren. In: DELLA
ROCCA DE CANDAL, G., GRAFTON, A., SACHET, P., eds. *Printing and misprinting. A companion to mistakes and in-house corrections in Renaissance Europe (1450–1650)*.
New York: Oxford University Press, 2023, s. 233–247. ISBN 978-0-19-886304-5. Dostup-
né z: doi: 10.1093/oso/9780198863045.003.0012

Šícha, V., Heilandová, L. Výzkum dějin české knižní ilustrace nově: online databáze
e-ilustrace a možnosti jejího využití. In: KRUŠINSKÝ, R., ed. *Bibliotheca Antiqua 2023. Sborník z 31. konference 15.–16. listopadu 2023. Olomouc*. Olomouc: Vědecká knihov-
na v Olomouci, 2023, s. 90–96. ISBN 978-80-7053-343-7.

Šlosar, D. J. Mapping of scientific outputs of Czech institutions in WoS. In: DZIVÁK, J.,
ed. *Zborník prezentácií a príspevkov z konferencie ILIDE 2023*. Bratislava: Fakulta che-
mickej a potravinárskej technológie STU v Bratislave, 2023, s. 82–87. ISBN 978-80-8208-
103-2. Dostupné z: <https://www.ilide.eu/wp-content/uploads/2023/06/Ilide2023.pdf>

Veselá, L. War booty of books from Olomouc. Catholic libraries in Lutheran Sweden.
In: NORDIN, J., STRENGA, G., SJÖKVIST, P., eds. *The Baltic battle of books. Formation
and relocation of European libraries in the Confessional age (c. 1500–1650) and their
afterlife*. 116. Leiden: Brill, 2023, s. 179–196. Library of the written word, 116. ISBN
978-90-04-44120-0. Dostupné z: doi: 10.1163/9789004441217_010.

Veselá, L. Knihovny olomouckých kanovníků v letech 1565–1642. *Opera historica*.
2023, 24(1), s. 7–25. ISSN 1805-790X. Dostupné z: doi: 10.32725/oph.2023.005.

Odborné akce

Holý, M., Veselá, L., Sjökvist, P., Wójcik, R. *University and School Libraries in East Central Europe in the Pre-Modern Period. Forms of Appearance – Development – Usage*. Praha, Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského, 14.–15. 11. 2023. Konference. Dostupné z: <https://www.hiu.cas.cz/udalosti/university-and-school-libraries-in-east-central-europe-in-the-pre-modern-period-forms-of-appearance-development-usage-7>

Brandhorst, H., Posthumus, E., Brabcová, M., Sladká, V., Šícha, V., Heilandová, L., Bártová, L. *Seminář ICONCLASS & e-ilustrace : Nové nástroje a perspektivy výzkumu vizuální kultury raného novověku*. Praha, Knihovna AV ČR, v. v. i., 28. 11. 2023. Workshop. Dostupné z: <https://www.czadh.cz/events/workshop-e-ilustrace-iconclass/>

Doleželová, J. *Seminář ASEP*. Praha, Knihovna AV ČR, v. v. i., 28. 3. 2023. Konference. Dostupné z: <https://asep-portal.lib.cas.cz/pro-zpracovatele/seminare/prezentace-ze-seminaru/>

Přednášky na odborných akcích

Bártková, P. *Perzistentní identifikátory autorů* [přednáška]. online, Open Access Week 2023, 23. 10. 2023. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=F6C6YdVfLO0>

Doleželová, J. *Datový repozitář ASEP/ARL* [zvaná přednáška]. on-line, Systémy pro Národní repozitářovou platformu (NRP), 22. 11. 2023.

Fejfar, J. *Podpora Open Science* [zvaná přednáška]. Praha, Seminář pro knihovny a SVI pracovišť Akademie věd ČR, 16. 5. 2023.

Fejfar, J. *Podpora Open Science pro AV ČR* [přednáška]. online, Open Access Week 2023, 23. 10. 2023. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=E0iqY_StdVM

Fejfar, J. *Nástroj pro tvorbu DMP AV ČR FAIR Wizard* [přednáška]. online, Open Access Week 2023, 23. 10. 2023. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=XvVvkbjkWjc>

Fejfar, J., Sýkora, R. *Library of the CAS – Support for open science and research data management* [zvaná přednáška]. Praha, BioCEV-Krč Methodological Seminar, 3. 4. 2023.

Fejfar, J. *Služby Knihovny Akademie věd ČR v oblasti podpory Open Science* [zvaná přednáška]. Bratislava, Otvorená veda a akademické knižnice – seminár akademických knižnic 23. 11. 2023.

Fejfar, J. *Library of the CAS - AV ČR FAIR Wizard* [zvaná přednáška]. Praha, Seminar Series on RESEARCH TOOLS - Fair Wizard: Exploring Key Functionalities and Navigating the DMP Creation, 13. 12. 2023.

Jandera, T. *Autorský zákon ve službách knihoven* [zvaná přednáška]. Praha, Seminář pro knihovny a SVI pracovišť Akademie věd ČR, 16. 5. 2023.

Jandera, T. *Novinky ze služeb* [zvaná přednáška]. Praha, Seminář pro knihovny a SVI pracovišť Akademie věd ČR, 16. 5. 2023.

Janderová, K. *Perzistentní identifikátory v Repozitáři ASEP* [přednáška]. online, Open Access Week 2023, 23. 10. 2023. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=zL1QU8tmncQ>

Jelínková, A. *Knihovědní detektivové* [přednáška]. Praha, Odborné fórum, 27. 2. 2023. Dostupné z: <https://youtu.be/GOtUGFjRSwA>

Jelínková, A. *Knihovědní detektivové: popularizační, umělecký, naučný a kreativní projekt* [prezentace]. Olomouc, Knihovny současnosti 2023, 12.–14. 9. 2023.

Jelínková, A. *Knihovědní oddělení v roce 2023* [prezentace]. Olomouc, Bibliotheca Antiqua 2023, 15.–16. 11. 2023.

Jelínková, A., Šícha, V. *Czech national retrospective bibliography. A miracle that has come true* [přednáška]. Wrocław, Retrospective bibliographies and European print cultures to 1830. Challenges and perspectives in the digital age, 29.–30. 6. 2023.

Jelínková, A. *A multiple periphery. Hebrew printing in Moravia in the second half of the 18th century* [přednáška]. Vilnius, Printing Centers and Peripheries in the Early Modern Period, 5.–6. 10. 2023.

Kersch, F. *AS Journals – publikační platforma pro open access časopisy* [přednáška]. online, Open Access Week 2023, 23. 10. 2023. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=c9WZjipVII0>

Kučerová, M., Žáčková, H. *Knihovědní detektivové* [přednáška]. Praha, Týden Akademie věd ČR /3./, 6.–12. 11. 2023. Dostupné z: <https://www.tydenavcr.cz/program/akce?id=5363&a=knihovedni-detektivove--predstaveni-animovaneho-serialu-knihovny-av-cr>

Kučerová, M. *E-ilustrace: Databáze české knižní ilustrace v raném novověku* [přednáška]. online, Odborné fórum, 24. 4. 2023. Dostupné z: <https://youtu.be/NsmzLxGbZZ0?si=qucabnmHL53N6dB6>

Kučerová, M. *ICONCLASS & e-ilustrace: prezentace klasifikačního systému ICONCLASS a nové databáze české ilustrace* [prezentace]. Památník národního písemnictví (Muzeum literatury), ICONCLASS & e-ilustrace, 28. 11. 2023.

Lhoták, M. *Zapojení do projektu EOSC CZ* [zvaná přednáška]. Praha, Seminář pro knihovny a SVI pracovišť Akademie věd ČR, 16. 5. 2023.

Lhoták, M. *EOSC-CZ* [přednáška]. online, Open Access Week 2023, 23. 10. 2023. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=S5MKnB1eoYg>

Lhoták, M. *Česká digitální knihovna, přístup k chráněným dokumentům a vytě-
žování dat pro vědecké účely* [přednáška]. Zlín, Elektronické služby knihoven VII.,
16.–17. 5. 2023.

Lhoták, M., Kersch, F. *ARCLib Open-source software for LTP* [přednáška]. Conference
Nahráno - Otevřeno: Digitalizace uměleckých sbírek, 11. 10. 2024.

Lhoták, M. *Smart digiline - machine learning for digitization of printed heritage*
[přednáška]. Herakleion, International Conference on Qualitative and Quantitative
Methods in Libraries, QQML, 1. 6. 2023.

Sladká, V. *Symbolic language of flowers and herbs in the Czech Brethren's hymnals*
[přednáška]. on-line, Late medieval and early modern prayer culture, 21. 4. 2023.

Sladká, V. *Nejnovější poznatky z výzkumu tištěné produkce jednoty bratrské ve
2. polovině 16. století* [přednáška]. Filozofická fakulta, Univerzita Karlova v Praze,
15. 2. 2023.

Sladká, V. *ICONCLASS - digitální nástroj pro ikonografickou klasifikaci a jeho využití
v projektu e-ilustrace* [prezentace]. Praha, 27. 4. 2023.

Sladká, V. *Problematika vztahu textu a výzdoby náboženských písní na příkladu
bratrských kancionálů z roku 1564 a 1576* [přednáška]. Praha, „Otec a vozataj lidu
Páně v jednotě, muž veliký a znamenitý“ Osobnost a dílo Jana Blahoslava v pohledu
dnešních vědních disciplín, 16. 5. 2023.

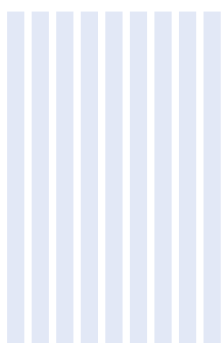
Sladká, V. *Výzdoba kancionálů jako mediální nástroj Jednoty bratrské* [přednáška].
Praha, XIV. Bohemian Reformation and Religious Practice symposium, 19.–20. 6. 2023.

Sladká, V. *Studium a zpřístupnění vizuálního média v tištěných knihách z 15. a 16. sto-
letí v českých zemích: projekt „e-ilustrace“* [prezentace]. Praha, 47. celostátní semi-
nár knihovníků muzeí a galerií, 19.–20. 9. 2023.

Sladká, V. *Illuminating the Past: Czech Printed Images during the Reformation
(c. 1450-1550) and the 'e-ilustrace' Database* [přednáška]. Oxford, History of the
Book. Exploring the World of Books at Oxford, 8. 11. 2023.

Sýkora, R., Fejfar, J. *Bottom up needs versus central policy in the institutional re-
pository of the Academy of Sciences ASEP* [prezentace]. Philadelphia, IASSIST 2023:
Diversity in Research: Social Justice from Data, 30. 5. 2023-02.06.2022. Dostupné z:
<https://zenodo.org/record/8028563>

Sýkora, R. *Datový repozitář* [zvaná přednáška]. online, Open Access Week 2023,
23. 10. 2023. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=_sZS7CaWQVk

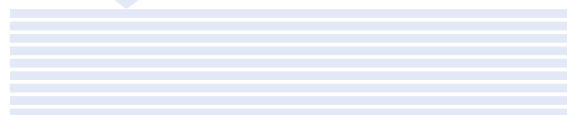
Sýkora, R. *Novinky v datovém repozitáři* [zvaná přednáška]. Praha, Seminář pro knihovny a SVI pracovišť Akademie věd ČR, 16. 5. 2023.

Veselá, L. The Jesuit College Library in Olomouc before 1650 [přednáška]. Praha, *University and School Libraries in East Central Europe in the Pre-Modern Period. Forms of Appearance – Development – Usage*. 14.–15. 11. 2023.

Žabička, P., Lhoták, M. *Kramérius a AI* [přednáška]. Praha, Archivy, knihovny a muzea v digitálním světě /24./, 29.–30. 11. 2023. Dostupné z: <https://www.skipcr.cz/dokumenty/kramerus-ai>

DALŠÍ ODBORNÁ ČINNOST

Digitální knihovna AV ČR

Digitální knihovna AV ČR (DKAV) je provozována v systému Kramerius na adrese kramerius.lib.cas.cz. Obsahuje především digitalizovaná periodika a monografie z produkce ústavů Akademie věd ČR a jejich předchůdců. Vedle digitalizovaných dokumentů obsahuje také publikace vzniklé již pouze v digitální podobě (tzv. born-digital dokumenty), jedná se především o novější články z odborných periodik vydávaných pracovišti AV ČR, které jsou získávány přímo od redakcí jednotlivých časopisů. Během roku 2023 bylo do DKAV naimportováno 490 058 nových stran digitalizovaných dokumentů. Včetně born-digital dokumentů přibylo do digitální knihovny celkem 1 200 monografií a jeden nový titul periodika. Digitální knihovna tak na konci roku 2023 obsahovala 8 896 titulů a celkem 5 001 068 stran. Během roku 2023 navštívili čtenáři celkem 165 781 digitálních dokumentů. Digitální knihovnu lze kromě prohlížení a čtení dokumentů využít i pro výzkum v digital humanities, přístup k jednotlivým digitalizovaným stranám je proto umožněn i skrze aplikační programové rozhraní. V roce 2023 byla pro tyto účely vytěžována z digitální knihovny mimo jiné data pro trénování modelů umožňujících rozpoznávání netextových informací v dokumentech (projekt Orbis Pictus) a systému pro automatickou tvorbu strukturálních metadat (projekt Smart digi linka), jejichž vývoj KNAV koordinuje. Celkem tak DKAV v roce 2023 zprostředkovala téměř 5,5 milionu digitalizovaných stran.

Více než 40 % dokumentů v DKAV je uživateli dostupných zcela bez omezení, pro přístup k další přibližně třetině se mohou uživatelé přihlásit pomocí účtu z federace eduID. Tímto způsobem je čtenářům umožněn přístup k tzv. dílům nedostupným na trhu (DNNT). Jedná se o díla, která jsou stále chráněna autorským zákonem, ale jsou zpřístupňována na základě licenční smlouvy NK ČR s kolektivními správci. Přihlášeným uživatelům DKAV byly v roce 2023 díky této licenci vzdáleně dostupné monografie vydané do roku 2002 a periodika vydaná do roku 2012. KNAV je jedna ze čtyř digitálních knihoven v ČR, která přístup k DNNT umožňuje. Kromě toho umožňuje přistupovat k vybraným chráněným dokumentům také zaměstnancům pracovišť AV ČR. Kompletní obsah DKAV je uživateli k dispozici také prostřednictvím České digitální knihovny.

Dlouhodobým cílem digitalizace v KNAV je pokrýt veškerou produkci pracovišť AV ČR a jejich předchůdců. Při výběru dokumentů k digitalizaci se upřednostňují takové dokumenty, o které čtenáři projeví zájem nebo je možné je zpřístupnit vzdáleně. Dále je KNAV zapojena do mezinárodního projektu EODOPEN (eBooks-On-Demand-Network Opening Publications for European Netizens) v jehož rámci jsou digitalizovány publikace z 20. a 21. století, které je možné zpřístupnit bez jakýchkoliv omezení. V roce 2023 přibylo do této kolekce přes 170 monografií. Každý měsíc KNAV také digitalizuje deset novinek z vlastního fondu, které jsou zpřístupněny na počítačích ve studovně KNAV. Čtenáři KNAV se tak dostanou k novému titulu i pokud je fyzický nosič vypůjčen.

Na digitální knihovnu AV ČR je navázána publikační platforma pro open access časopisy AS Journals, která slouží jako webové rozhraní pro prezentaci a zpřístupnění odborných periodik. Platforma obsahuje vstupní portál, který poskytuje přehled zapojených časopisů. Pro každý časopis je vytvořena vlastní webová stránka obsahující informace o časopisu a umožňující uživatelům prohlížet plné texty článků ve formátu PDF, vyhledávat v plných textech i metadatech článků, nebo využívat rejstříků autorů, rubrik a klíčových slov. V roce 2023 bylo do platformy zapojeno 11 časopisů z produkce pracovišť AV ČR.

Česká digitální knihovna

Česká digitální knihovna (ČDK) zastřešuje přístup k významným tuzemským digitálním knihovnám, které jsou provozovány v systému Kramerius. Slouží jako jednotné místo pro přístup k jejich digitalizovaným sbírkám. Od konce roku 2022 zastává KNAV roli při koordinaci vývoje systému Kramerius, který je klíčovým softwarem jak pro ČDK, tak pro knihovny, které jsou jeho součástí. Za infrastrukturu odpovídá Moravská zemská knihovna, zatímco Národní knihovna ČR zajišťuje smluvní vztahy se zapojenými institucemi a nadnárodními agregačními portály, jako je Europeana, a současně zastřešuje kurátorskou a obsahovou správu.

V průběhu roku 2023 došlo k dalšímu rozšiřování sítě digitálních knihoven zapojených do nové infrastruktury, která funguje na základě nejnovější verze systému Kramerius 7. Nejvýznamnější knihovnou, kterou se povedlo do ČDK zapojit, je Národní digitální knihovna. V ČDK je nyní dostupných 138 milionů stran, z toho 23 milionů veřejně bez jakéhokoliv omezení a 82 milionů v režimu Děd nedostupných na trhu. Uživatelé si v roce 2023 zobrazili více než 46 milionů stran z celkem osmi zapojených digitálních knihoven. V následujícím roce se plánuje zapojení dalších knihoven a intenzivnější spolupráce s agregačním portálem Europeana.

Digitalizační centrum

Digitalizační centrum KNAV se zaměřuje zejména na zpracování časopisů a monografií vydávaných v působnosti AV ČR. Mezi jeho priority patří také digitalizace starých tisků z historického fondu KNAV. Pravidelnou součástí pracovní náplně digitalizačního centra je zpracování materiálů z jiných knihoven a institucí. Tyto služby KNAV poskytuje primárně ústavům AV ČR, v případě volné kapacity nabízí služby také externím institucím a osobám (digitalizace obecních kronik). Digitalizační centrum dlouhodobě spolupracuje s Archeologickým ústavem AV ČR v Praze, s Ústavem dějin umění AV ČR a také s Ústavem pro českou literaturu AV ČR. Standardně digitalizuje také v rámci mezinárodní služby eBooks on Demand poskytované společně s Odborem služeb. Celkem bylo v roce 2023 v digitalizačním centru naskenováno 265 279 objektů/stran (včetně externích zakázek). Kompletně zpracováno a exportováno z produkčního systému ProArc bylo 260 868 skenů. Jedná se o archivní balíčky, které byly částečně vytvořeny také z dříve naskenovaných dat.

Long Term Preservation (LTP)

Úložiště a vývoj systému ARCLib

LTP systém ARCLib poskytuje paměťovým institucím, především knihovnám, nástroje pro dlouhodobé uchovávání digitálních dokumentů. Jeho funkčnost byla ověřena v praxi nasazením systému ARCLib do poloprovozu v Knihovně AV ČR na konci roku 2020, jako součást projektu NAKI II v letech 2016–2020. Od té doby je systém integrální součástí digitalizačního procesu a KNAV pokračuje v koordinaci jeho dalšího rozvoje. Rozvoj se uskutečňuje za účasti projektového týmu, složeného ze zástupců institucí, které se věnují většině aktivit spojených s dlouhodobým uchováváním digitálních dokumentů v českých knihovnách.

V roce 2023 systém prošel rozšířením a aktualizací, aby byla zaručena jeho bezpečnost a aby odpovídal širším požadavkům uživatelů, definovaným projektovým týmem. Byla provedena aktualizace klíčových knihoven, které aplikace využívá pro své fungování, a rozšířeny byly možnosti úprav a mazání starších datových verzí AIP. Tyto změny reagují na potřebu pravidelné aktualizace uložených balíčků, což je zásadní pro dlouhodobé uchovávání digitálních dokumentů.

Digital Humanities

KNAV je dlouhodobě zapojena do vytváření infrastruktury pro digitální humanitní vědy – „digital humanities“. Je správcem portálu www.digitalhumanities.cz a od roku 2019 je svými digitálními zdroji zapojena do národní výzkumné infrastruktury pro digital humanities LINDAT/CLARIAH-CZ, kam přispívá prostřednictvím databáze Bibliografie cizojazyčných bohemikálních tisků do roku 1800 (BCBT), obsahem Digitální knihovny AV ČR, spoluprací na provozování České digitální knihovny a vývojem informačních systémů spojených s digitalizací a digitálními knihovnami ve spolupráci s Národní knihovnou ČR a Moravskou zemskou knihovnou v Brně. V roce 2023 bylo zahájeno druhé čtyřleté období této výzkumné infrastruktury zapojené do evropských ERIC infrastruktur DARIAH a CLARIN. Během tohoto roku byla infrastruktura LINDAT/CLARIAH-CZ mimo jiné rozšířena o instituce zapojené do EHRI (European Holocaust Research Infrastructure).

V rámci projektových aktivit se KNAV podílí na rozvoji a provozu několika softwarových aplikací, které slouží primárně pro oblast digital humanities. Mezi tyto projekty patří spolupráce na vytváření softwaru HIKO pro evidenci historické korespondence a provozování portálu historicka-korespondence.cz, který byl v roce 2023 rozšířen o záznamy korespondence dalších historických osobností. K rozvoji těchto řešení významně přispívá nový pětiletý projekt Network of Letters (NETLET) – korespondence intelektuálních elit v přelomových dobách českých dějin z digitální perspektivy, který je řešen ve spolupráci s dalšími ústavy AV ČR a Památkem národního písemnictví. V roce 2023 byla díky projektu financovaného z tzv. norských fondů ve spolupráci s Muzeem umění v Olomouci dokončena nová verze softwaru INDIHU Exhibition pro vytváření virtuálních výstav. K dalšímu vývoji došlo díky přispění z projektu LINDAT/CLARIAH-CZ také u aplikace DL4DH pro vytěžování dat z digitálních knihoven, která je aktuálně nasazena nad Národní digitální knihovnou a připravuje se její napojení k obsahu Digitální knihovny AV ČR s novou verzí systému Kramerius 7. Součástí aktivit spojených s digital humanities jsou projekty Knihovédného oddělení KNAV, mezi něž patří provozování portálu k dějinám české knižní kultury do roku 1800 Knihoveda.cz a projekt zaměřený na českou knižní ilustraci v raném novověku e-ilustrace.cz, který byl v roce 2023 dokončen.

Spolupráce s vysokými školami

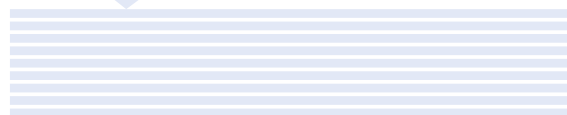
Pracovníci KNAV se podíleli na výuce bakalářských a magisterských programů Ústavu informačních studií a knihovnictví FF UK v oblasti dějin starší knižní kultury, bibliometrie, scientometrie a informační vědy. Podíleli se také na výuce Univerzity třetího věku FF UK. V roce 2023 vedli pracovníci celkem 6 bakalářských a 1 diplomovou práci, oponovali 2 bakalářské a 1 diplomovou práci.

Recenzní posudky

Pracovníci KNAV vypracovali tři recenzní posudky na studie z oblasti dějiny knižní kultury pro časopisy *Acta Musei Nationalis a Judaica Bohemiae*.

INFORMAČNÍ ZDROJE

Knihovna Akademie věd ČR je univerzální vědecká knihovna, která poskytuje informační podporu v oblasti vzdělávání, vědy a výzkumu institucím, vědeckým pracovníkům, odborníkům, studentům i široké veřejnosti. Profil fondu KNAV je zaměřen na dokumenty obsahující vědecké a odborné informace a na publikační činnost pracovníků AV ČR. Důraz je kladen na doplňování nejnovější české i zahraniční literatury v jednotlivých vědních oborech a uspokojování informačních potřeb uživatelů. V souladu s předmětem hlavní činnosti KNAV je skladba fondu zaměřena také na výzkum v oboru vědeckých informací a knihovnědy.

Akvizice

KNAV v roce 2023 cíleně doplňovala literaturu mapující výsledky výzkumu ústavů AV ČR a také literaturu se zaměřením na globální problémy, trendy či významné události, jako např. umělá inteligence, lidská práva a udržitelnost. Uživatelé KNAV měli možnost podávat návrhy na zakoupení knih pomocí webového formuláře. V roce 2023 se KNAV zapojila do projektu Česká knihovna, díky čemuž obohatila svůj fond o jedenáct českých knih v hodnotě 4 331 Kč.

Do historického fondu zakoupila KNAV dvacet jedna starých tisků. Bylo restaurováno třináct svazků starých tisků a s podporou dotačního programu VISK 4 byly restaurovány tři prvotisky. Z programu VISK bylo dále pořízeno více než 100 ochranných obalů na staré a vzácné tisky.

V roce 2023 byl celkový přírůstek do knihovního fondu KNAV 2 089 knihovních jednotek.

Odepsáno z důvodu dlouhodobé ztráty, špatného stavu nebo obsahové proverky bylo 2 835 jednotek. Bylo pořízeno 5 232 nových záznamů (nové přírůstky, rekatologizace fondu z Jenštejna, staré tisky, disertace), upraveno a opraveno bylo 26 526 záznamů.

V rámci programu VISK 5 – RETROKON bylo vytvořeno 2 486 záznamů. V roce 2023 bylo připsáno 1 949 svazků časopisů.

V rámci programu VISK 9/I – Rozvoj Souborného katalogu ČR (CASLIN) a souboru národních autorit bylo vytvořeno 5 600 záznamů článků. Využití podpory programu VISK je plánováno i do budoucna.

Probíhá čištění katalogu a jeho systematické uvádění do souladu se Souborným katalogem ČR.

Elektronické knihy

KNAV v roce 2023 zakoupila 299 zahraničních e-knih, přičemž 272 e-knih pořídila formou modelu DDA (Demand Driven Acquisition). Tento nákup e-knih je založený na skutečných požadavcích uživatelů. Prostřednictvím tohoto modelu uživatelé knihovny provedli 182 krátkodobých e-výpůjček.

Elektronické informační zdroje (EIZ)

KNAV zajišťuje správu, zpřístupňování a propagování EIZ v KNAV a spolupracuje v této oblasti s knihovnami ústavů AV ČR stejně jako s dalšími knihovnami v ČR. Během roku 2023 probíhala intenzivní spolupráce především s Národní technickou knihovnou (NTK) v rámci národního licenčního centra pro nákup elektronických informačních zdrojů CzechElib (www.czechelib.cz).

Akvizice elektronických informačních zdrojů v KNAV probíhá několika způsoby. Velká část zdrojů je získávána s finanční podporou z národního licenčního centra CzechElib vedeného v NTK, část z programu Ministerstva kultury ČR „VISK 8A – Veřejné a informační služby knihoven“. Přístup k ostatním EIZ je zajišťován na základě poptávky. Kromě předplacených zdrojů nabízí KNAV přístup také k vybraným volně dostupným EIZ. I v roce 2023 byla díky CzechElib přístupná téměř kompletní produkce dvou velmi významných akademických nakladatelství – Cambridge Journals FULL a Oxford Journals FULL. Nadále byla také dostupná kompletní databáze Bookport, která obsahuje elektronické knihy převážně z produkce nakladatelství Grada. Během roku 2023 byly nakoupeny další dvě knihovněné databáze, a to Lexikon der christlichen Ikonographie Online a Encyclopedia of Jewish Book Cultures Online.

KNAV zajišťuje administrativně i finančně přístup do vybraných elektronických informačních zdrojů pro všechny ústavy AV ČR. Jedná se o páteční zdroje Web of Science (včetně Citation Connections a analytického nástroje InCites), Scopus, EBSCO Academic Search Ultimate a EBSCO Business Source Ultimate, Emerald Premiere, ProQuest, téměř kompletní databáze JSTOR a PNAS. Ke všem EIZ, kde to umožňují licence, je pro registrované uživatele KNAV možný vzdálený přístup.

Informační podpora AV ČR

Open Access / Open Science, Bibliometrie a scientometrie

V roce 2023 se KNAV aktivně zapojila do skupin, které připravují v rámci národní iniciativy EOSC.cz projekt (v rámci programu OP JAK MŠMT), jehož cílem je vytvořit tzv. Národní datovou infrastrukturu (NDI). Oddělení OSC, které vzniklo v roce 2022, vytvořilo webové stránky, kde jsou kromě podrobných informací k problematice open science uvedeny též nabídky služeb tohoto oddělení a kontakty na pracovníky, kteří se v rámci svých ústavů otevřenou vědou zabývají. Byla vytvořena Politika Open Science KNAV a průběžně byly poskytovány konzultace při tvorbě interních datových a publikačních politik. Byla zprovozněna služba FAIR Wizard pro tvorbu Data Management Plánu pro pracovníky AV ČR, jimž KNAV poskytla řadu školení a konzultací, jak tuto aplikaci používat. Činnost KNAV v této oblasti byla prezentována na odborných i popularizačních akcích v tuzemsku i zahraničí.

ASEP/ARL

KNAV zajišťuje správu a vývoj systému ASEP/ARL (databáze ASEP, repozitáře plných textů, datového repozitáře, webové aplikace Analytika ASEP) a školení a seminá-

ře. V roce 2023 byly aktualizovány výpočty časopiseckých a citačních indikátorů, připraveny soubory pro sjednocení perzistentních identifikátorů a soubory k čištění databáze. Datový repozitář ASEP/ARL by měl být v roce 2024 zapojen do projektu, který připravuje iniciativa EOSC.cz.

Databáze ASEP – počet uložených záznamů (31.12. 2023)

Celkový počet záznamů v databázi	338 606
Počet nově vytvořených záznamů sběr 2023	11 039
Počet záznamů odevzdaných do RIV v roce 2023	8 356

Repozitář plných textů (31.12. 2023)

	Celkem	2023
Počet uložených plných textů	33 918	761
Počet stažených plných textů INTRANET	132 706	7 791
Počet stažených plných textů INTERNET	60 112	9 982
Počet vyžádaných plných textů	737	117

Záznamy z ASEP, které si automaticky sklízí systémy NUŠL a OPENAIRE přes protokol OAI-PMH. Od roku 2023 jsou sklízeny do OpenAIRE i datové záznamy.

Systém	Druhy dokumentů	Podmínka pro stažení	Počet záznamů (31. 12. 2023)
Národní úložiště šedé literatury (NUŠL)	Konferenční příspěvky, konferenční sborníky, výzkumné zprávy, certifikované metodiky.	Druh dokumentu, země vydání ČR	34 012
OpenAIRE	Článek v periodiku, kniha, kapitola v knize, konferenční příspěvek, abstrakt, výzkumná zpráva, patent, datové záznamy	Druh dokumentu, plný text uložen v repozitáři ASEP, rok vydání 2005–2023	19 147

Podpora uživatelů

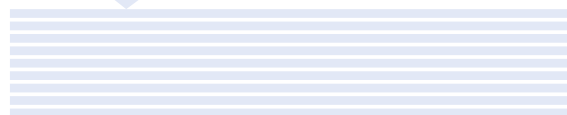
Stejně jako v minulých letech byla v roce 2023 poskytnuta odborná podpora všem uživatelům systému, obzvláště zpracovatelům-administrátorům jednotlivých pracovišť. K dispozici byly aktualizované webové stránky: www.lib.cas.cz/asep, e-mailová komunikace, školení (10) a semináře (2). Přednášky ze seminářů byly nahrávány a zveřejněny na webových stránkách ASEP.

KNAV poskytla v průběhu roku 2023 analýzy, které vycházely z dat uložených v systémech Web of Science a Scopus a konzultace z oblasti hodnocení vědy a bibliometrie (Metodika 17+, časopisecké metriky).

ScholarOne Manuscripts

V redakčním systému ScholarOne Manuscripts byl v roce 2023 naposledy administrován roční rozpočet čtyř redakcí ústavních periodik. Současně došlo k předání správy redakčního systému zapojeným redakcím, které utvořily společné konsorci-um vedené Ústavem pro jazyk český AV ČR.

SLUŽBY

Služby pro uživatele a veřejnost

KNAV během roku 2023 umožnila registraci prostřednictvím datové schránky. Tato inovace, která spočívá v jednoduchosti a bezpečnosti elektronické komunikace, překonala očekávání ve využívání ze strany veřejnosti. Díky této možnosti se zjednodušil a zrychlil proces registrace a stal se dostupnější pro další spektrum uživatelů.

V rámci kontinuálního zdokonalování služeb KNAV během roku představila novou verzi své on-line registrace, která byla pečlivě navržena tak, aby byla ještě více uživatelsky přívětivá. Nová verze se zaměřuje na intuitivní vyplňování formulářů, což značně usnadňuje celý proces pro nové i stávající čtenáře. Kromě toho byla implementována funkce náhledů nahrávaných dokumentů, což dává uživatelům větší kontrolu a jistotu při dokončování jejich registrace. Tyto inovace nejen zvyšují efektivitu registrace, ale také posilují důvěru a spokojenost uživatelů.

V průběhu roku 2023 KNAV evidovala stabilní návštěvnost své studovny. Průměrná denní návštěvnost dosáhla více než 200 unikátních návštěvníků, což odráží stálý zájem veřejnosti o využívání knihovních služeb a zdrojů. V obdobích nejvyšší poptávky bylo zaznamenáno denně až 230 osob využívajících pobytové služby knihovny. Tato čísla naznačují, že knihovna si udržuje svou roli důležitého místa pro studium a výzkum. S ohledem na tuto poptávku se KNAV snaží kontinuálně zlepšovat a rozšiřovat své služby a prostory, aby dostála potřebám svých návštěvníků.

KNAV na konci roku 2022 implementovala a od začátku roku 2023 spustila nový samoobslužný systém meziknihovní výpůjční služby pro knihovny z Prahy a přilehlých oblastí, který umožnil institucím bezplatně objednávat a vypůjčovat publikace z jejího fondu. Bylo zaznamenáno 168 transakcí výpůjček a 95 samoobslužných prodloužení. Tato služba přispívá k optimalizaci distribuce informačních zdrojů a podporuje kooperativní sdílení mezi knihovnami, čímž se zvyšuje dostupnost literatury pro koncové uživatele v regionu.

Služby pro pracoviště AV ČR a další institute

Knihovní systém ALEPH

KNAV trvale zajišťuje vývoj a správu knihovního informačního systému Aleph. Systém Aleph byl v roce 2023 využíván 50 knihovnami ústavů AV ČR (včetně poboček) pro online katalog, online výpůjčku provozovalo 31 knihoven. Některé knihovny mají v katalogu KNAV specializované databáze – článkové bibliografie, báze hudebnin, báze časopisů. Všechny knihovny vystavují svá data přes webové rozhraní systému Aleph, některé vystavují zvlášť i své dílčí a speciální báze. V Souborném katalogu AV ČR bylo na konci roku 2023 více než 2,73 milionu záznamů, společná báze článků AV ČR obsahovala přes 936 tisíc záznamů. Během roku proběhla ve spojení s distributorem řada úprav konfigurace systému Aleph pro zrychlení jeho činnosti. Proběhla také další jednání ohledně potenciální změny knihovního systému. Průběžně byly zhotovovány podklady pro opravy dat a pro statistiky.

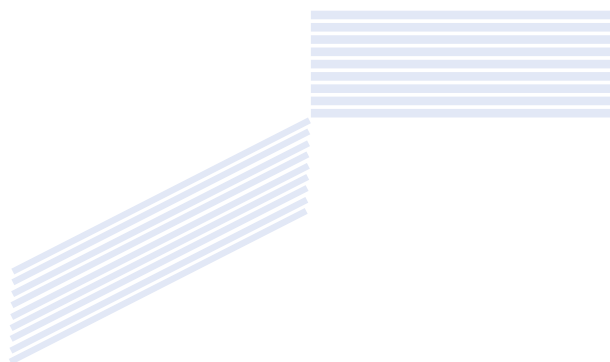
Metodická podpora

KNAV poskytovala podporu při školení pracovníků ústavů AV ČR na práci se systémem a školení katalogizace v MARC21. Dále zajišťovala metodickou podporu – na stránkách podpory jsou k dispozici návody a manuály, byla poskytována emailová i telefonická podpora. KNAV zajišťovala řešení problémů v systému s jeho distributorem a poskytovala ústavním knihovnám podporu při konverzi dat z jiných systémů a při průběžných opravách dat.

V oblasti knihovnických procesů poskytuje KNAV podporu i školení na katalogizaci monografií i seriálů v rámci pravidel RDA.

Sdílení záznamů z Alephu a vytváření autoritní báze

Pravidelně byly zasílány týdenní dávky nových záznamů knihoven ústavů AV ČR do Souborného katalogu NK ČR. Vlastní kontroly byly upravovány a rozšiřovány před odesláním tak, aby se předešlo nejčastěji se vyskytujícím chybám a záznamy za AV ČR byly kvalitnější a s menší chybovostí. Do souborné databáze ANL byly zasílány analytické záznamy vznikající v KNAV. KNAV spolupracovala na budování Národní báze autorit, počet autoritních záznamů byl na konci roku přes 1,2 milionu. KNAV je trvale součástí projektu Centrální portál knihoven.

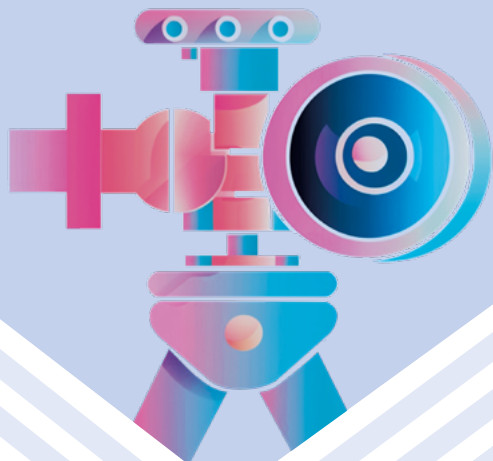

VZDĚLÁVACÍ

A VĚDECKOPOPULARIZAČNÍ

AKTIVITY

Vzdělávací aktivity

BUREŠOVÁ, Iva. MELICHOVÁ, Tereza. SKOČEK, Jakub. Kurz základů vědecké práce (Moderní informační zdroje pro vědu, výzkum a vzdělávání). Praha 1, 25. 1., 24. 3. a 11. 10. 2023

Mediální a vědecko- popularizační aktivity

Veletrh vědy

(areál PVA EXPO Praha v Letňanech, 8.–10. června 2023)

Veletrh vědy je největší populárně naučná akce v České republice, kde se každoročně prezentuje více než 100 vědeckých pracovišť, firem i science center. Pravidelně se ho zúčastní kolem 30 000 návštěvníků. Stánek KNAV byl tentokrát věnován dvěma významným popularizačním aktivitám: propagaci animovaného seriálu Knihovědní detektivové a výstavě deseti nejlepších knih zdigitalizovaných díky evropskému projektu EODOPEN.

Populárně-naučný cyklus videí s názvem Knihovědní detektivové představuje historický fond KNAV a na konkrétních ukázkách také odbornou činnost knihovědců. Série krátkých videí vychází z knižních ilustrací, které jsou animovány a doplněny o výklad formou krátkého vyprávění. Na veletrhu si mohli účastníci zasoutěžit o drobné propagační předměty. Správnou odpověď na soutěžní otázku našli vždy v konkrétním dílu seriálu, který mohli zhlédnout buď na kiosku ve stánku, nebo na svém mobilním telefonu po načtení QR kódu.

Podobný princip měla soutěž věnovaná propagaci evropského projektu EODOPEN ve druhé části stánku. Na deseti výstavních panelech bylo prezentováno deset bohatě ilustrovaných knih ze sbírky projektu EODOPEN, který si klade za cíl zpřístupnit publikace ze 20. a 21. století v digitální podobě pro širokou veřejnost. Správnou odpověď na soutěžní otázku mohli návštěvníci najít v knize po načtení QR kódu na některém z výstavních panelů, který je odkázel na konkrétní stránku v knize. Tímto způsobem byl veřejnosti prezentován nejen projekt EODOPEN, ale digitální knihovna obecně. Originály knih si mohli účastníci prohlédnout ve vitrině ve stánku.

Inovace webových stránek

Zahájili jsme také první fázi postupné proměny webových stránek (www.knav.cz). Novou vizuální podobu má od jara 2023 digitalizační centrum. Web je k dispozici na adrese digit.lib.cas.cz. Koncem roku byly také publikovány webové stránky knihovědního oddělení. Na adrese kvo.lib.cas.cz se návštěvníci mohou dozvědět více informací o činnosti odborných pracovníků a seznámit se s jejich výzkumnými aktivitami.

Ilustory

(22. května – 11. listopadu 2023)

Ve 4. ročníku byla vybrána soutěžní ilustrace od Jana Konůpka z knihy Skon knihovníka Merlína. Celkem bylo do soutěže přijato 70 povídek, které splňovaly pravidla soutěže. Šest nejlepších autorů/autorek bylo odměněno kurzy tvůrčího psaní a poukazy na nákup v knihkupectví Academia.

O vítězích rozhodovala porota v čele s Ing. Magdalénou Veckovou, ředitelkou Knihovny AV ČR. V sobotu 11. 11. 2023 se uskutečnilo slavnostní vyhlášení vítězů. V kategorii do 15 let se stal vítězem Adam Čermák s povídkou O síle víry. Druhá skončila Tereza Malá s povídkou Zaklíněná beznaděj. Na třetím místě se umístil Šimon Šafařík a jeho povídka Pomsta z nevědomí. Autorkou vítězné povídky Kouzlo byrokracie v kategorii od 15 let je Kateřina Kňapová. Na druhém místě se umístila Nikola Čížková s povídkou Můžete mi říkat třeba Chrlič. Třetí cenu získal Jakub Lustig a povídka Profesorovo tajemství.

Všechny vítězné povídky lze přečíst na webu IluStory.cz.

Knihovna snů v rámci festivalu Týden AV ČR 2023

(11. listopadu 2023)

Knihovna AV ČR se jako každoročně zapojila do programu festivalu Týden AV ČR, tentokrát s tradiční akcí pro veřejnost s názvem Knihovna snů, která byla zaměřena na návštěvníky všech věkových kategorií. Dopolední program byl věnován dětem, pro které bylo nachystáno sedm workshopů inspirovaných animovaným seriálem Knihovnědní detektivové. Děti se mohly hravou formou dozvědět něco o práci knihovnědců, soutěžit o drobné propagační předměty a vyrobit si vlastní pexeso, obal na knížku či si odnést placku s motivem balonů. Odpoledne se zaplnil sál na přednášce emeritní ředitelky Ivany Laiblové Kadlecové, která u příležitosti 70. výročí založení knihovny provedla posluchače bohatou historií knihovny. Při druhé přednášce se seznámily knihovnědkyně Markéta Kučerová a Helena Žáčková návštěvníky se seriálem Knihovnědní detektivové. Třetí přednáška Kateřiny Pixové byla věnována médiím. Program zakončilo slavnostní vyhlášení vítězů literární soutěže Ilustory 2023.

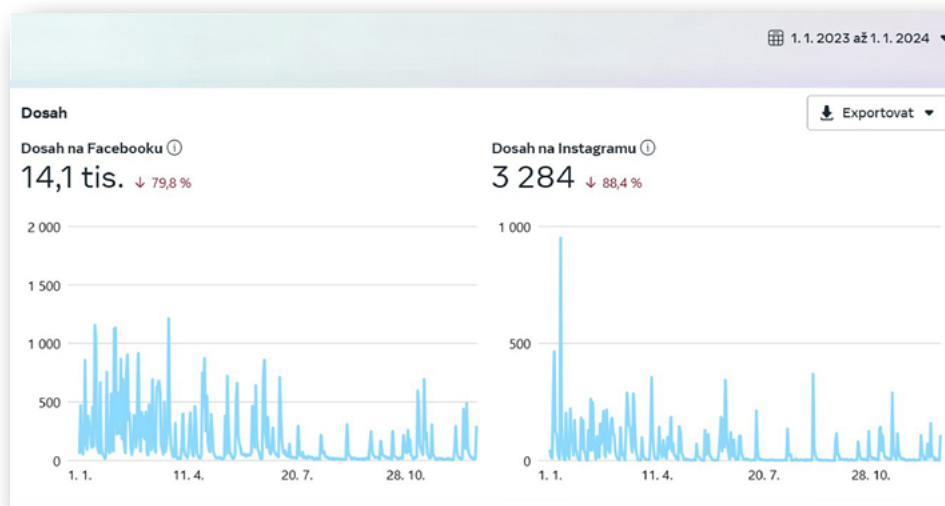
Součástí celodenního programu byla také výstava deseti panelů představujících deset knih zdigitalizovaných z projektu EODOPEN, kterou si mohli návštěvníci prohlédnout při vstupu.

Výstavy – zápůjčky z historického fondu

Z historického fondu KNAV byl zapůjčen starý tisk Bible české (Praha: Samuel Adam z Veleslavína, 1613) na výstavu „...a viděl jsem nové nebe a novou zemi...“ Apokalypsa a umění v českých zemích v Západočeské galerii v Plzni.

Sociální sítě

V průběhu roku 2023 bylo zveřejněno 94 příspěvků na Facebooku a 63 příspěvků na Instagramu.

Jak se v publikaci o narativních přístupech v psy...
Knihovna Akademie věd ČR

Propagovat

13. 1. 2023

2 549
Dosah

Knihovna Akademie věd ČR
Zveřejněno Ludkem Certikem · 13. ledna 2023 ·

Jak se v publikaci o narativních přístupech v psychologickém výzkumu ocitl výjev ze života Wookiů? Nevíme. 🤔

🌱🌱🌱🌱🌱

Zdroj:
CHŘZ, Vladimír, Možnosti narativního přístupu v psychologickém výzkumu.
Praha: Psychologický ústav AV ČR, 2007

Celá kniha k procházení zde 📖
<https://bit.ly/3W8M7Y>

Zpřístupněno díky projektu #EODOPEN, spolufinancovaného Evropskou komisí v rámci programu #CreativeEurope

#digitálníknihovna #digitalizace
#KNAV #KnihovnaAVČR

📖

Někoho by možná překvapila mladá kosatka v ...

 knihovna_akademie_ved_cr

Propagovat

5. 1. 2023

762

Dosah

 knihovna_akademie_ved_cr
Praha

 knihovna_akademie_ved_cr Někoho by možná překvapila mladá kosatka v knihovně, ne však naše studenty! Skálopevné soustředění a neprůstřelná motivace - to je jejich výzbroj do zkouškového období. Přejeme všem studentům mnoho štěstí a pevné nervy a připomínáme, že v našem reprografickém centru vážeme i bakalářské, diplomové a dizertační práce! Aktuální ceník najdete na našem webu www.knav.cz v sekci "Služby".

Some might be surprised by a young killer whale in the library, but not our students! Steadfast focus and bulletproof motivation - this is their armour for the exam period. We wish all students good luck and strong nerves and remind them that we also bind bachelor's, master's and dissertation theses in our reprographic centre! You can find the current price list on our website www.knav.cz in the "Services" section.

477 zobrazení
5. leden 2023

 Přidejte komentář...
 [Zveřejnit](#)

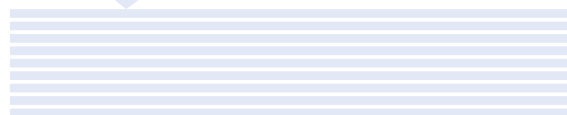
Popularizační přednášky

Veselá, L. Rožmberská knihovna [přednáška]. Třeboň, 9. 2. 2023.

Veselá, L. Po stopách rožmberských knih ve Švédsku [přednáška]. Třeboň, 9. 3. 2023.

Jelínková, A. Knihovědní detektivové: popularizační, umělecký, naučný a kreativní projekt. Poster, konference Knihovny současnosti, sekce Punk!, SDRUK, Olomouc, 13. 9. 2023.

EDIČNÍ ČINNOST

Vydávání *periodik*

Knihy a dějiny

KNAV od roku 1993 vydává odborný recenzovaný časopis *Knihy a dějiny* zaměřený na zveřejňování výsledků výzkumu dějin české knižní kultury do poloviny 19. století. V nedávné době prošel časopis řadou změn, které přispěly ke zvýšení jeho renomé v odborných kruzích včetně zahraničních (překlad klíčové studie do anglického jazyka, zpřístupnění recenzí v mezinárodní databázi recensio.net). Časopis vychází souběžně s tištěnou podobou také v režimu Open Access. Je indexován v databázích ERIH+, CEJSH, DOAJ a od roku 2021 je zařazen v mezinárodní abstraktové a citační databázi Scopus. V roce 2023 byla zahájena jednání o zpřístupnění časopisu *Knihy a dějiny* na platformě EBSCO, předního poskytovatele odborných databází, elektronických knih a časopisů. V roce 2023 vyšel jubilejní třicátý ročník časopisu a při této příležitosti dostal časopis moderní grafickou a vizuální podobu.

<https://knihyadejiny.cz>

Informace

KNAV dále vydává online časopis INFORMACE, který představuje odborné činnosti KNAV. Je určen zejména pracovníkům knihoven ústavů AV ČR a dalším knihovnickým profesionálům.

www.knav.cz/informace

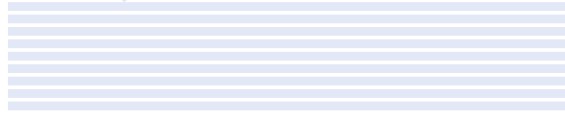

ČLENSTVÍ

V ODBORNÝCH ORGANIZACÍCH

Členství a spolupráce

Členství KNAV v tuzemských organizacích

- SKIP – Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR
- SDRUK – Sdružení knihoven ČR, z. s.

Členství KNAV v mezinárodních organizacích

- CASLIN – Czech and Slovak Library Information Network
- ELAG – European Library Automation Group
- SUAleph – sdružení institucí z České a Slovenské republiky, které jsou uživateli produktů firmy Ex Libris
- Gesellschaft für Buchforschung in Österreich – Společnost pro knihovnědu v Rakousku
- IFLA – International Federation of Library Associations and Institution
- LIBER – Ligue des bibliothèques européennes de recherche

Mezinárodní aktivity a spolupráce

KNAV je partnerem projektu Europeana prostřednictvím Europeana Network a od roku 2019 plní roli akreditovaného agregátora pro novodobé dokumenty (od roku 1801 po současnost), přičemž je členem Europeana Aggregators Forum.

KNAV je partnerem projektu EOD (eBooks on Demand), který na požádání zajišťuje placenou digitalizaci dokumentů starších sto let.

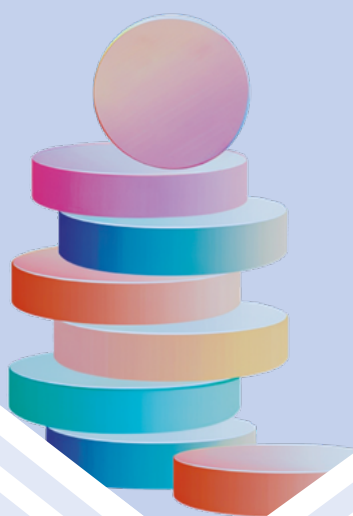
KNAV je zapojena do výzkumné infrastruktury LINDAT/CLARIAH-CZ (<https://lindat.cz>) podporované MŠMT (projekt č. LM2018101). Prostřednictvím LINDAT/CLARIAH-CZ je KNAV zapojena do evropské infrastruktury pro digital humanities DARIAH ERIC (www.dariah.eu).

EKONOMICKÉ UKAZATELE

A STATISTIKY

Rozpočet

KNAV je financována ze státního rozpočtu prostřednictvím zřizovatele, dále z grantů od různých poskytovatelů (zejména MK ČR a MŠMT). Vlastní činností získává výnosy z nájmu, uživatelských poplatků, rešeršních, reprografických a knihařských služeb pro uživatele a ústavy AV ČR. Do této kategorie rovněž spadají výnosy za správu databází a za externí zakázky digitalizačního centra.

Náklady a výnosy KNAV se v průběhu roku 2023 vyvíjely v závislosti na přidělu prostředků ze státního rozpočtu od zřizovatele, získání grantů zejména na výzkum a vývoj od poskytovatelů mimo AV ČR a z prostředků získaných vlastní činností. Výsledek hospodaření KNAV za rok 2023 je patrný z následujícího přehledu (v Kč):

Náklady celkem	116 743 592
<i>z toho vybrané významné položky:</i>	
Spotřeba materiálu, PHM, DHM	1 726 491
Spotřeba energií a ost. neskl. dodávek	2 412 478
Služby (bez inf. zdrojů)	13 814 092
Informační zdroje	17 525 454
Osobní náklady	67 816 191

Výnosy celkem	117 704 957
<i>z toho vybrané významné položky:</i>	
Tržby za vlastní výkony (služby, zboží)	3 797 621
Provozní dotace od zřizovatele	67 410 603
Dotace od zřizovatele na nákup informačních zdrojů	17 800 000
Účelové prostředky (MK, MŠMT, EU)	16 600 723
Výsledek hospodaření	961 365

Hodnocení nákladů

Z hlediska struktury nákladů KNAV představovaly hlavní položku osobní náklady. Neméně významnými jsou položky nákladů na podporu informačních zdrojů, jejíž součástí je nákup knih a časopisů a zajištění přístupů do elektronických informačních zdrojů (EIZ) a služeb.

Přehled nákladů KNAV na nákup literatury a EIZ (vč. poplatků za využívání) financovaných z dotace AV ČR poskytuje následující tabulka (v Kč):

Položka	Náklad
Tištěné monografie české	489 164
Tištěné monografie zahraniční	665 884
E-knihy zahraniční	1 934 105
Časopisy české	131 622
Časopisy zahraniční	19 902
Elektron. inf. zdroje – databáze	13 734 455
Restaurátorské práce	500 000
Digitalizace	50 320
Celkem	17 525 454

Nespotřebované finanční prostředky byly převedeny do fondu účelově určených prostředků a budou využity na nákup literatury a EIZ v následujícím období.

V roce 2023 zajišťovala KNAV přístupy do elektronických databází a informačních zdrojů pro uživatele AV ČR v celkové hodnotě 35 105 tis. Kč. Některé EIZ byly spolufinancovány ze státního rozpočtu přes MŠMT (CzechELib), MK ČR, nebo přímo konkrétními pracovišti AV ČR.

KNAV získala v roce 2023 knižní dary v hodnotě 296 tis. Kč.

Hodnocení výnosů

Hlavním zdrojem výnosů KNAV, které představují 86,50 %, jsou dotace ze státního rozpočtu na podporu výzkumných organizací a zajištění jejich činnosti poskytované prostřednictvím zřizovatele a dále granty poskytované subjekty mimo AV ČR. Menší měrou se na výnosech podílely tržby za vlastní výkony, úroky a kurzové zisky.

Financování projektů

Poskytovatel	Program	Částka v Kč
MK ČR	VISK	4 571 000
MK ČR	NAKI III	6 651 000
TA ČR	ÉTA	871 880
GA ČR	Podpora standardních grantových projektů základního výzkumu	1 246 000
MŠMT ČR	Velké infrastruktury	1 966 000
Creative Europe	Culture	440 977
MF ČR	FM EHP/Norska 2014–2021	853 866
Celkem		16 600 723

Investice

V roce 2023 disponovala KNAV investičními finančními prostředky od zřizovatele ve výši 2 434 tis. Kč.

Finanční prostředky byly využity především na rozšíření virtualizační infrastruktury pro zálohování dat, rozšíření kapacity depozitáře Jenštejn, úpravy a opravy majetku v Jenštejně. Dále byly pořízeny různé přístroje a zařízení.

Finanční audit

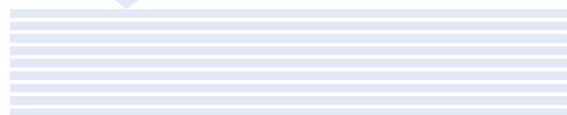
Informace o opatřeních k odstranění nedostatků v hospodaření

Hospodaření KNAV je každoročně podrobeno finančnímu auditu. Výrok auditora k hospodaření za rok 2022 byl bez výhrad, proto nebylo v roce 2023 nutné přijímat opatření k odstranění nedostatků.

PŘEDPOKLÁDANÝ VÝVOJ

ČINNOSTI PRACOVISTĚ

Knihovědný výzkum a infrastruktura

V návaznosti na dosavadní činnost a současný výzkumný záměr bude pokračovat jak bibliografické zpracování cizojazyčné bohemikální tiskařské produkce, tak i základní výzkum dějin české knižní kultury. KNAV bude pokračovat v systematickém doplňování databáze BCBT, zpracování pramenů a odborné literatury k přehledu cizojazyčné bohemikální produkce českých, moravských i zahraničních tiskáren v 15.–18. století. V roce 2024 se bibliografická sekce KNAV zaměří na zpřístupnění obsahových a autorských bohemik 16.–17. století (cca 4 000 záznamů). Na rok 2024 je také plánováno dokončení exportu datasetů z české národní retrospektivní bibliografie starých tisků (data z databází BCBT a KPS) i katalogu KNAV do univerzálních katalogů ISTC (Incunabula Short Title Catalog) a databáze HPB (Heritage of the Printed Book Databáze) spravované CERL. Stálou péčí KVO věnuje údržbě infrastruktury Knihověda.cz.

Základní výzkum knižní kultury se bude nadále věnovat vybraným okruhům z dějin české knižní kultury. Na rok 2024 je plánováno vydání zahraniční monografie o rukopisech v rudolfinské době a dokončení monografie o švédské knižní kořisti z českých zemí 1646–1648. Díky zapojení do konsorciálního projektu Kořeny a plody evropské vědy v českých, moravských a slezských historických knihovních fondech se KNAV bude ve větší míře věnovat provenienci svého fondu.

Vývoj a provozování informačních systémů

Klíčovým systémem KNAV pro informační infrastrukturu je virtualizační platforma nezbytná pro chod klíčových informačních systémů a služeb, které poskytuje ústavům AV ČR a uživatelům KNAV. Vzhledem ke končící životnosti současného řešení je potřeba připravit komplexní obměnu, která by měla nastat v roce 2026 a vzhledem k postupnému rozšiřování provozovaných informačních systémů bude znamenat největší investici KNAV do této infrastruktury v její historii. Současně bude s pomocí institucionálního a účelového financování pracovat na průběžném rozvoji provozovaných klíčových informačních systémů, databází, repozitářů a digitálních knihoven, mezi něž patří zejména Repozitář ASEP, knihovní informační systém Aleph a Digitální knihovna AV ČR. V roce 2024 bude zahájeno řešení pětiletého národního projektu na vybudování Národní repozitářové platformy, v jehož rámci bude tým KNAV garantovat rozvoj repozitářového systému ASEP ARL.

Ze stejného dotačního programu MŠMT OP JAK je podpořen i projekt CARDS/PNG, kterého se KNAV bude v roce 2024 rovněž aktivně účastnit, primárně zapojením svých informačních zdrojů ovšem s možností zvážení výměny celého knihovního systému. Mezi priority ve vývoji bude patřit další rozvoj systémů Kramerius, ProArc a ARCLib, zajišťujících celé digitalizační workflow od produkce a zpřístupnění až po archivaci digitálních dokumentů. Vývoj bude zaměřen zejména na využití strojového učení a umělé inteligence. K financování rozvoje těchto systémů by měl být využit především program VISK a některé další dotační programy (NAKI, NPO). Pokračovat bude také rozvoj softwarových nástrojů a systémů spojených s oblastí digital humanities. Mezi ně patří INDIHU Exhibition – systém pro vytváření virtuálních výstav, který je podpořen z tzv. „norských fondů“ a software HIKO, což je systém pro evidenci korespondence historických osobností, jehož rozvoj je

podpořen z projektu „Network of Letters (NETLET) – Korespondence intelektuálních elit v přelomových dobách českých dějin z digitální perspektivy“ z programu MK ČR NAKI III. Pro humanitně orientovaný výzkum pomocí digitálních metod slouží také nástroje pro data mining z digitálních knihoven vyvinuté v rámci projektu DL4DH, který bude dále podpořen z prostředků na rozvoj velké národní infrastruktury LIN-DAT/CLARIAH-CZ.

Informační podpora AV ČR

KNAV se v roce 2024 zařadí mezi členy Národního centra ORCID a využije členských nástrojů ke zjednodušení správy účtů autorů z AV ČR. Plánovány jsou také úpravy datového repozitáře ASEP/ARL, a to zejména zjednodušení administrace uživatelských účtů, rozšíření datové struktury dle aktualizovaných standardů, úpravy workflow dle praxe. Pro uživatele budou k dispozici Analytika ASEP rozšířená o datové záznamy, statistiky a další užitečné funkce z oblasti bibliometrie. Systém ASEP/ARL bude upraven pro hodnocení v AV ČR, které proběhne v roce 2025 (výstupy uložené v ASEP jsou datovým základem tohoto hodnocení). V oblasti Open Science bude KNAV rozvíjet další spolupráci s pracovišti AV ČR, poskytovat konzultace při přípravě koncepčních materiálů, podporovat data stewardy pracovišť a na základě praktických zkušeností dávat podněty k úpravě aplikace FAIR WIZARD pro tvorbu DMP. V oblasti EIZ bude KNAV pokračovat v udržování všech stávajících zdrojů a v případě příznivých finančních podmínek bude usilovat o rozšíření stávajícího portfolia EIZ, a to nejen pro čtenáře KNAV, ale i pro uživatele z ústavů AV ČR. Nejbližším cílem je sjednocení nákupu elektronického časopisu Science pod jednu smlouvu, což bude možné až po ukončení stávajících smluv v roce 2025.

Depozitář a péče o fondy

V souvislosti se správou klasických informačních zdrojů v tištěné formě je důležitá funkce depozitáře v Jenštejně, který pojme 37 900 běžných metrů knižního fondu. Kromě KNAV ho využívají ústavy AV ČR i některé další knihovny, přičemž stávající kapacita depozitáře se již naplnila. KNAV bude usilovat o zahájení první etapy dalšího rozvoje areálu výstavbou nového depozitáře, kde bude zčásti vytvořen úložný prostor pro ukládání historického fondu.

V oblasti požárněbezpečnostních opatření se KNAV zaměří na obnovu již zastaralého plynového hasicího zařízení ve svých depozitářích a napojení celého areálu Jenštejn na pult centrální ochrany hasičského záchranného sboru, čímž bude zajištěn včasný zásah hasičů a snížení případných škod na minimum.

Pokud jde o správu historického knižního fondu KNAV se zaměří na konzervaci a restaurování vybraných exemplářů vzácných tisků. Probíhá také výroba ochranných obalů na vybrané vzácné tisky. Fond bude nadále výběrově digitalizován a s podrobnými metadaty zpřístupňován prostřednictvím Digitální knihovny AV ČR. KNAV se bude i nadále věnovat různým formám šíření popularizace svého historického fondu a odborné práce s ním formou zápůjček exemplářů pro výstavní účely nebo prostřednictvím prezentace vzácných tisků během Týdne AV ČR.

Knihovní *informační* *systém*

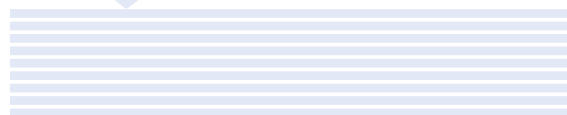
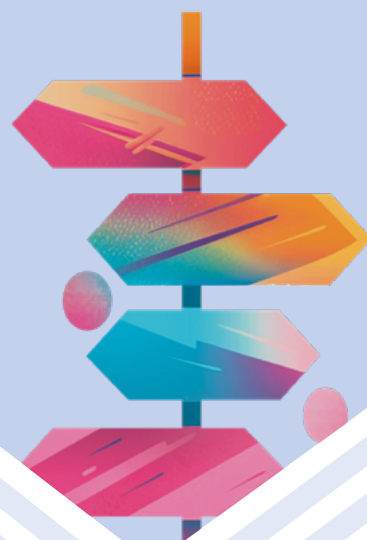
KNAV zajišťuje vývoj a správu knihovního systému Aleph centrálně pro celou AV ČR a bude i nadále poskytovat metodické vedení a podporu pro práci v systému. KNAV bude zajišťovat spolehlivý provoz, aktualizaci, individuálně nastavovat knihovní systém podle požadavků jednotlivých knihoven, školit pracovníky na katalogizaci a práci se systémem a vytvářet návody a manuály. KNAV bude usilovat o zkvalitňování stávající funkčnosti a současně intenzivně sledovat novinky ve vývoji knihovních informačních systémů a ve spolupráci s dalšími významnými knihovnami v České republice připravovat přechod na alternativní řešení.

Podpora *pracovišť* *AV ČR*

Kromě centrální administrace provozu informačních systémů a licencování přístupu k informačním zdrojům bude KNAV ústavům AV ČR poskytovat metodickou podporu pro knihovnické činnosti – akvizici, katalogizaci, revizi – metodické vedení, vyškolení pracovníků na práci s knihovním systémem, školení katalogizace a vytváření návodů a manuálů. Zároveň bude KNAV aktivním partnerem ústavů AV ČR při přípravě a řešení výzkumných projektů, zejména z hlediska zabezpečení informační a technologické infrastruktury.

DALŠÍ INFORMACE

Změny zřizovací listiny

Ve zřizovací listině KNAV nedošlo v roce 2023 k žádným změnám.

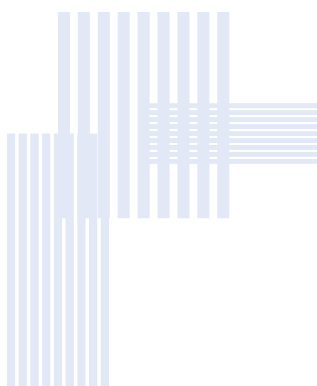
Hodnocení další a jiné činnosti

KNAV nevykonává žádnou další ani jinou činnost (§ 21 odst. 2 zákona č. 341/2005 Sb.).

Aktivita v oblasti životního prostředí

V oblasti ochrany životního prostředí KNAV trvale věnuje pozornost třídění odpadů a ekologické likvidaci vyřazovaného majetku, resp. odvozu druhotných surovin do specializovaných firem. Veškerá používaná technika je pravidelně kontrolována a ošetřována dle technologických postupů výrobců s cílem minimalizovat exhalace a zdravotní rizika.

Průběžně probíhá obměna používané techniky za novější modely s nižší energetickou náročností, které méně zatěžují životní prostředí.

Poskytování informací

Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., O svobodném přístupu k informacím

V souladu s ustanovením §18 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (dále jen zákon), vydává Knihovna Akademie věd ČR, v. v. i., tuto výroční zprávu:

Období od 1. 1. 2023 do 31. 12. 2023

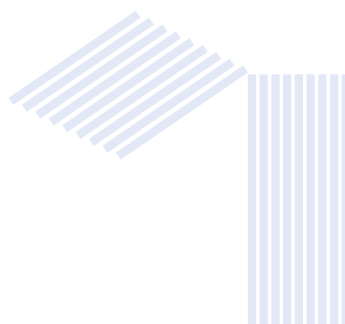
- a) Počet podaných žádostí o informace: **žádná**
- b) Počet vydaných rozhodnutí o odmítnutí žádosti: **žádné**
- c) Počet podaných odvolání proti rozhodnutí: **žádné**
- d) Opis podstatných částí každého rozsudku soudu: **žádný rozsudek nebyl vynes**
- e) Výčet poskytnutých výhradních licencí, včetně odůvodnění nezbytnosti poskytnutí výhradní licence: **žádná výhradní licence nebyla poskytnuta**
- f) Počet stížností podaných podle § 16a, důvody jejich podání a stručný popis způsobu jejich vyřízení: **žádná stížnost nebyla podána**
- g) Další informace vztahující se k uplatňování zákona: **žádné**

Běžné informace jsou dotazujícím poskytovány prostřednictvím telefonu, internetu a osobně. Tyto žádosti nejsou evidovány ani zpoplatňovány.

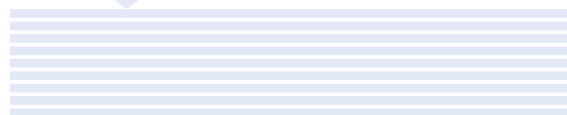
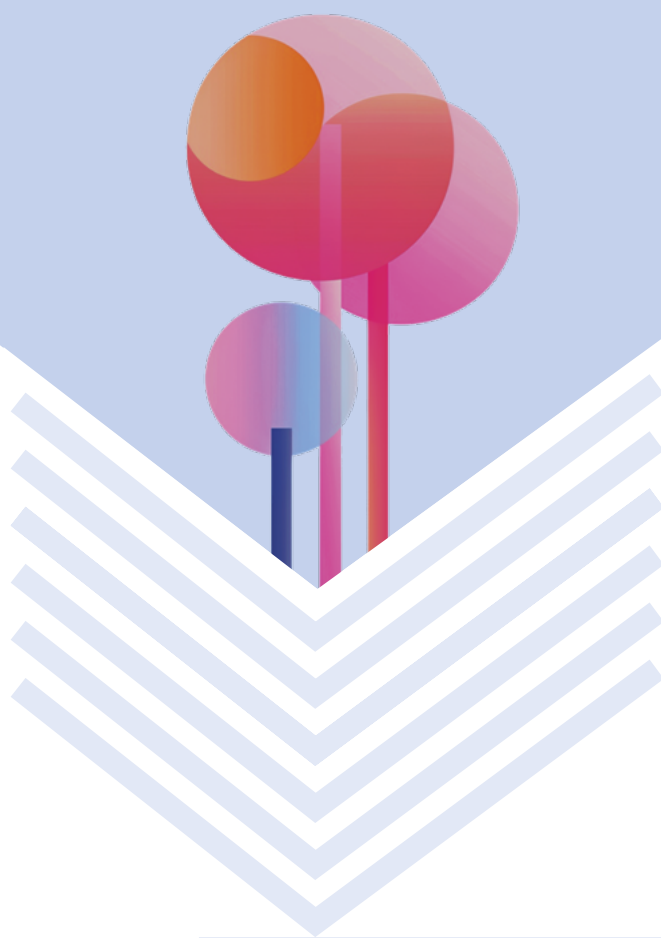
Aktivita v oblasti pracovněprávních vztahů

V oblasti pracovněprávních vztahů věnuje KNAV stálou pozornost pracovním podmínkám zaměstnanců, zvyšování jejich kvalifikace umožněním účasti na jazykových a vzdělávacích kurzech, odborných seminářích, vysokoškolském a postgraduálním studiu. V roce 2023 studovali v doktorském studiu dva zaměstnanci.

Zaměstnancům je poskytována preventivní lékařská péče u smluvního lékaře a příspěvky na penzijní připojištění. Dále byly ze sociálního fondu poskytovány bezúročné půjčky, příspěvek na sport a dary u příležitosti životních jubileí.

ZÁKLADNÍ STATISTICKÉ ÚDAJE ZA ROK 2023

Základní statistické údaje za rok 2023

KNIHOVNA AV ČR

Uživatelé

Aktivní uživatelé	Noví uživatelé	Návštěvnost studovny celkem	Návštěvnost počítačové studovny	Návštěvnost: registrovaní uživatelé	Návštěvnost: jednodenní vstupy
9 018	3 910	45 849	2 834	40 348	5 501

Průměrná denní návštěvnost studovny	Průměrná denní návštěvnost na jednodenní vstupní lístky	Průměrná denní návštěvnost PC studovny	Nájmy individuálních studoven celkem
200	24	12	101

Výpůjční služby

Výpůjčky	Výpůjčky: absenční dokumenty	Výpůjčky: prezenční dokumenty	Vráceno	Vráceno: absenční dokumenty	Prodloužení	Požadavky	Upomínky
8 300	7 336	964	8 150	7 186	4 701	6 527	563

Digitalizační služby

eBooks on Demand		Obalkyknih.cz		
Vyřízených objednávek	Stran celkem	Vloženo obálek	Vloženo stran obsahů	Zpracováno titulů
3	940	1014	2 804	1 215

Meziknihovní služby

Skladba požadavků MS a MMS	Celkem požadavků	Kladně vyřízeno	Výpůjčkou	Kopíí tištěnou	Kopíí elektronickou	Stran tištěných	Stran elektronických
MMS ze zahraničí pro uživatele KNAV celkem	115	102	64	0	38 (získáno)	0	327 (získáno)
– z toho MMS ze zahraničí pro ústavy AV ČR	104	91	56	0	35 (získáno)	0	301 (získáno)
MMS z fondu KNAV pro zahraniční knihovny	51	50	16	34	0	252	0
MS z ČR pro uživatele KNAV celkem	82	68	56	12	0	78	0
MS z fondu KNAV pro knihovny v ČR celkem	640	597	376	145	76 (odesláno)	2 362	853 (odesláno)
– z toho MS z fondu KNAV pro ústavy AV ČR	38	36	10	24	2 (odesláno)	359	18 (odesláno)

Rešeršní a referenční služby

Rešeršní a referenční služby			Exkurze		
Rešerše	Ptejteseknihovny.cz	Dotazy ve studovně	Česky	Anglicky	Provedeno lidí
1	58	741	1	4	68

Fond

	2022	2023
celkový počet knihovních jednotek	1 317 679	1 318 722

Přírůstek

	2022	2023
celkový přírůstek knihovních jednotek	6 194	1 043
přírůstek monografií	3 052	2 015
přírůstek časop. svazků *	3 142	- 870

*Přírůstek po odečtení odpisů

Přirůstek fondu

	koupí	z toho produkce ČR	z toho zahraniční produkce	darem	povinný výtisk	jinak	celkem 2023
přirůstek celkem knih. jednotek	1 350	900	450	617	637	1 376	3 980
přirůstek monografií	1 108	686	422	373	485	65	2 031
přirůstek časop. svazků	242	214	28	244	152	1 311	1 949
počet odebíraných titulů časopisů	97	88	9	133	72	0	302

Úbytek fondu

	2022	2023
celkem odpis	608	2 937
odpis monografií	433	16
odpis svazků časopisů	175	2 819
odpis CD	0	102

Zaměstnanci

Rok	Fyzický počet*	Přepočtený průměrný počet	Fyzický průměrný počet	Průměrný věk (let)*
2020	98	88,42	96,50	44
2021	96	88,10	95,67	44
2022	100	91,00	99,88	44
2023	98	89,15	96,36	45

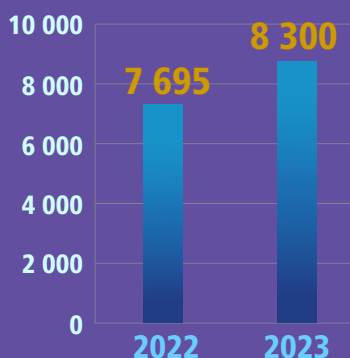
*Údaje platné k 31. 12. daného roku.

ROK 2023

V ČÍSLECH

VYPŮJČENÉ KNIHY V LETECH 2022 A 2023

ABSENČNÍ
VÝPŮJČKY
7 336

PREZENČNÍ
VÝPŮJČKY
964

40 348

návštěv
registrovaných
uživatelů

5 501

jednodenních
vstupů

PRŮMĚRNÁ DENNÍ
NÁVŠTĚVNOST
STUDOVNY

200

739 671

STAŽENÝCH
PLNÝCH
TEXTŮ

4 701
PRODLOUŽENÍ
VÝPŮJČKY

DOSAH PŘÍSPĚVKŮ
NA SOCIÁLNÍCH SÍTÍCH:

17 384 LIDÍ

741

DOTAZŮ VE
STUDOVNĚ

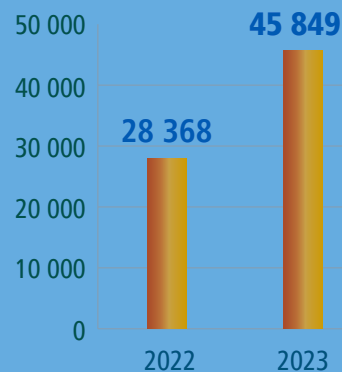

OTEVŘENO

50

HODIN

TÝDNĚ

NÁVŠTĚVNOST STUDOVNY
V LETECH 2022 A 2023

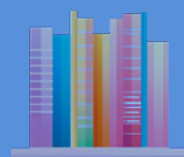
NEJLEPŠÍ PŘÍSPĚVKY
NA SOCIÁLNÍCH SÍTÍCH:

FACEBOOK 13.1.2023
DOSAH 2 549 LIDÍ

INSTAGRAM 5.11.2023
756 PŘEHRÁNÍ

ZPRACOVÁNO
1 215 TITULŮ
PRO OBALKYKNIH.CZ

MEZIKNIOVNÍ SLUŽBY
Z FONDU KNAV V ČR

597

CELKEM
KLADNĚ
VYŘÍZENO

ZDIGITALIZOVÁNO

490 058

STRÁNEK

KNIOVNY PRACOVÍŠT AV ČR

Personální zabezpečení

Vědní oblast	Počet pracovníků s VŠ vzděláním	Počet pracovníků se SŠ vzděláním	Ostatní pracovníci	Celkový počet pracovníků k 31. 12. 2023
I. Oblast věd o neživé přírodě	30,225	11,6	1	42,825
II. Oblast věd o živé přírodě a chemických věd	21,6	11,2	1	33,8
III. Oblast humanitních a společenských věd	96,7	50,375	6,75	153,825
AV ČR celkem	148,525	73,175	8,75	230,45

Knihovní fond a fond časopisů

Vědní oblast	Celkový počet knihovních jednotek k 31. 12. 2023	Celkový počet knihovních jednotek získaných v roce 2023	Úbytek knihovních jednotek v roce 2023	Celkový počet titulů tištěných časopisů získaných v roce 2023
I. Oblast věd o neživé přírodě	579 548	8 350	2 424	568
II. Oblast věd o živé přírodě a chemických věd	452 589	1 046	1 061	300
III. Oblast humanitních a společenských věd	3 078 166	23 501	4 715	3 664
AV ČR celkem	4 110 303	32 897	8 200	4 532

Uživatelé a výpůjčky

Vědní oblast	Počet registrovaných uživatelů	Počet absenčních výpůjček	Počet prezenčních výpůjček*	Celkový počet výpůjček
I. Oblast věd o neživé přírodě	2 507	11 214	1 686	12 900
II. Oblast věd o živé přírodě a chemických věd	2 174	1 777	29	1 806
III. Oblast humanitních a společenských věd	11 728	23 890	4 978	28 868
AV ČR celkem	16 409	36 881	6 693	43 574

*) Některé knihovny prezenční výpůjčky neevidují.

Meziknihovní služby

Vědní oblast	Celkový počet kladně vyřízených požadavků	Počet zapůjčených tištěných dokumentů jiným knihovnám a z jiných knihoven*	Počet poskytnutých a získaných kopií dokumentů*
I. Oblast věd o neživé přírodě	1 897	385	1 402
II. Oblast věd o živé přírodě a chemických věd	4 005	190	3 432
III. Oblast humanitních a společenských věd	2 360	1 574	908
AV ČR celkem	8 262	2 149	5 742

*) Některé knihovny neevidují MVS požadavky jednotlivě, uvádějí pouze součet požadavků.

Publikační výsledky

PUBLIKAČNÍ VÝSLEDKY VE VĚDNÍCH OBLASTECH												
Typ publikace	1.–3. sekce				4.–6. sekce				7.–9. sekce			
	rok vydání 2022		rok vydání 2023*)		rok vydání 2022		rok vydání 2023*)		rok vydání 2022		rok vydání 2023*)	
	české	cizojaz.	české	cizojaz.	české	cizojaz.	české	cizojaz.	české	cizojaz.	české	cizojaz.
Knihy	16	9	8	6	10	4	7	2	146	51	100	30
Stati v knihách	8	37	8	33	11	72	1	29	262	228	132	115
Články ve vědeckých časopisech	63	2 163	49	1 917	79	2 716	58	2 337	404	445	254	385
Sborníky z konferencí	4	10	1	9	7	8	8	2	6	6	2	4
Příspěvky ve sbornících	33	419	12	296	26	94	15	94	52	55	37	41
Překlady	0		0		0		0		15		5	
Recenze	0		1		1		0		230		137	
Odborné články v denním tisku	17		18		40		21		142		86	
Výzkumné zprávy	135		116		39		6		106		133	

*) Údaje za rok 2023 jsou neúplné, protože publikace s vrocením daného roku vycházejí ještě i během roku následujícího

CELKOVÉ PUBLIKAČNÍ VÝSLEDKY V AV ČR

	Publikační výsledky			
	rok vydání 2022		rok vydání 2023*)	
	české	cizojazyčné	české	cizojazyčné
Knihy	168	61	114	38
Stati v knihách	279	338	140	178
Články ve vědeckých časopisech	542	5256	358	4574
Sborníky z konferencí	17	23	11	15
Příspěvky ve sbornících	109	564	63	423
Překlady	15		5	
Recenze	231		138	
Odborné články v denním tisku	199		125	
Výzkumné zprávy	309		292	

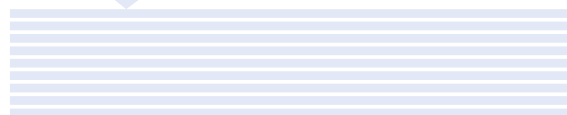
**) Údaje za rok 2023 jsou neúplné, protože publikace s vročením daného roku vycházejí ještě i během roku následujícího*

Poznámka: agregované údaje pro AV ČR nejsou součtem údajů po vědních oblastech vzhledem k tomu, že na jedné práci se mohou podílet pracovníci z více ústavů. Taková práce je započítána u každého ústavu a v souhrnu jen jednou.

ROK 2023

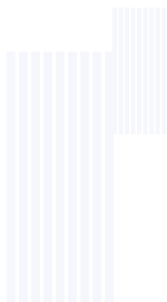
VE FOTOGRAFIÍCH

Veletrh vědy 2023

Veletrhu vědy se pravidelně zúčastní kolem 30 000 návštěvníků. Stánek KNAV byl tentokrát věnován dvěma významným popularizačním aktivitám: propagaci animovaného seriálu Knihovně detektivové a výstavě deseti nejlepších knih zdigitalizovaných díky evropskému projektu EODOPEN.

Týden Akademie 2023

V sobotu 11. listopadu 2023 jsme v knihovně přivítali návštěvníky všech věkových kategorií. Děti si dopoledne vyrobily vlastní pexeso, obal na knížku či si odnesly placku s motivem balonů.

Odpoledne se zaplnil sál na přednášce emeritní ředitelky Ivany Laiblové Kadlecové, která posluchače provedla bohatou historií knihovny ku příležitosti 70 let od založení knihovny. Knihovědkyně Markéta Kučerová a Helena Žáčková návštěvníky seznámily se seriálem Knihovnědní detektivové. Velice pozitivní ohlasy ze strany účastníků byly i na přednášku Kateřiny Pixové o médiích.

Ilustory 2023

Celodenní program zakončilo slavnostní vyhlášení vítězů literární soutěže Ilustory 2023. Vítězem se stal Adam Čermák (v kategorii pod 15 let) s povídkou O síle víry a Kateřina Kňapová s povídkou Kouzlo byrokracie (v kategorii 15+).

Výstava EODOPEN

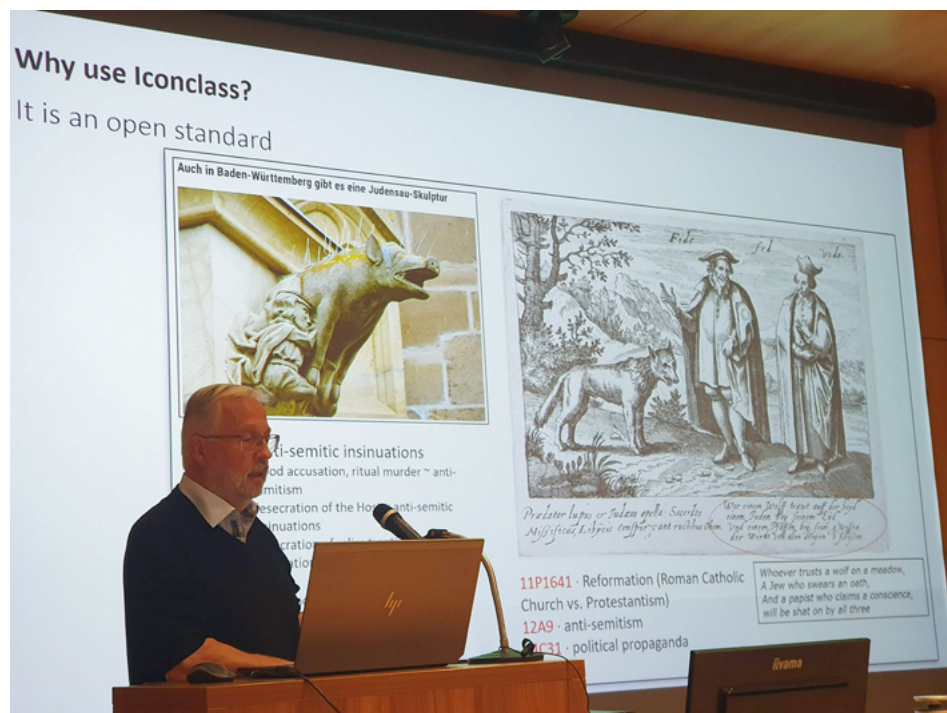
Součástí celodenního programu byla také výstava deseti panelů představujících deset knih zdigitalizovaných z projektu EODOPEN, kterou si mohli návštěvníci prohlédnout při vstupu.

Seminář ICONCLASS & e-ilustrace

Seminář ICONCLASS & e-ilustrace, který zorganizovalo knihovněné oddělení, se uskutečnil v úterý 28. listopadu v nové budově Památníku národního písemnictví (Muzeum literatury) v Praze. Během dopolední části semináře se tvůrci a editoři webové aplikace ICONCLASS – historik umění Hans Brandhorst a specialista na výzkum v oblasti digitálních humanitních věd Etienne Posthumus – zaměřili na využití klasifikačního systému ICONCLASS, umělé inteligence v digitálním věku a nové přístupy k popisu a vyhledávání obrazového materiálu. V odpolední části představili členové řešitelského týmu novou databázi knižní ilustrace, která je hlavním výstupem končícího projektu Česká knižní ilustrace v raném novověku (ca 1475–1550), včetně jednotlivých integrovaných digitálních nástrojů a možností jejich vědeckého využití.

Seminář pro knihovny AV ČR

Seminář pro knihovny a SVI ústavů AV ČR se konal v Praze ve vile Lanna v úterý 16. května 2023.

ÚČETNÍ UZÁVĚRKA

A ZPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDITORA

ZPRÁVA AUDITORA

o ověření účetní závěrky sestavené k 31. prosinci 2023

Knihovna AV ČR, v. v. i.

Příjemce zprávy:

Statutární orgán a zřizovatel organizace Knihovna AV ČR, v. v. i.

IČ: 67985971

Ředitelka: Ing. Magdaléna Vecková

Se sídlem: Národní 1009/3, Praha 1, PSČ 110 00

ZPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDITORA O OVĚŘENÍ ÚČETNÍ ZÁVĚRKY

Výrok auditora

Provedli jsme audit přiložené účetní závěrky organizace Knihovna AV ČR, v.v.i. (dále také „Organizace“) sestavené na základě českých účetních předpisů, která se skládá z rozvahy k 31.12.2023, výkazu zisku a ztráty za rok končící 31.12.2023 a přílohy této účetní závěrky, včetně významných (materiálních) informací o použitých účetních metodách. Údaje o Organizaci jsou uvedeny v bodě A. přílohy této účetní závěrky.

Podle našeho názoru účetní závěrka podává věrný a poctivý obraz aktiv a pasiv organizace Knihovna AV ČR, v. v. i. k 31.12.2023 a nákladů a výnosů a výsledku jejího hospodaření za rok končící 31.12.2023 v souladu s českými účetními předpisy.

Základ pro výrok

Audit jsme provedli v souladu se zákonem o auditorech a standardy Komory auditorů České republiky pro audit, kterými jsou mezinárodní standardy pro audit (ISA), případně doplněné a upravené souvisejícími aplikačními doložkami. Naše odpovědnost stanovená těmito předpisy je podrobněji popsána v oddílu Odpovědnost auditora za audit účetní závěrky. V souladu se zákonem o auditorech a Etickým kodexem přijatým Komorou auditorů České republiky jsme na Společnosti nezávislí a splnili jsme i další etické povinnosti vyplývající z uvedených předpisů. Domníváme se, že důkazní informace, které jsme shromáždili, poskytují dostatečný a vhodný základ pro vyjádření našeho výroku.

Jiné skutečnosti

Účetní závěrka k 31. prosinci 2022 byla ověřena jiným auditorem, který ve své zprávě vydal k této účetní závěrce výrok bez výhrad.

Ostatní informace uvedené ve výroční zprávě (dle ISA720 – soulad výroční zprávy)

Ostatními informacemi jsou v souladu s § 2 písm. b) zákona o auditorech informace uvedené ve výroční zprávě mimo účetní závěrku a naši zprávu auditora. Za ostatní informace odpovídá statutární orgán Organizace.

Náš výrok k účetní závěrce se k ostatním informacím nevztahuje. Přesto je však součástí našich povinností souvisejících s auditem účetní závěrky seznámení se s ostatními informacemi a posouzení, zda ostatní informace nejsou ve významném (materiálním) nesouladu s účetní závěrkou či s našimi znalostmi o účetní jednotce získanými během provádění auditu nebo zda se jinak tyto informace nejeví jako významně (materiálně) nesprávné. Také posuzujeme, zda ostatní informace byly ve všech významných (materiálních) ohledech vypracovány v souladu s příslušnými právními předpisy. Tímto posouzením se rozumí, zda ostatní

informace splňují požadavky právních předpisů na formální náležitosti a postup vypracování ostatních informací v kontextu významnosti (materiality), tj. zda případné nedodržení uvedených požadavků by bylo způsobilé ovlivnit úsudek činěný na základě ostatních informací.

Na základě provedených postupů, do míry, již dokážeme posoudit, uvádíme, že

- ostatní informace, které popisují skutečnosti, jež jsou též předmětem zobrazení v účetní závěrce, jsou ve všech významných (materiálních) ohledech v souladu s účetní závěrkou a
- ostatní informace byly vypracovány v souladu s právními předpisy.

Dále jsme povinni uvést, zda na základě poznatků a povědomí o Společnosti, k nimž jsme dospěli při provádění auditu, ostatní informace neobsahují významné (materiální) věcné nesprávnosti. V rámci uvedených postupů jsme v obdržených ostatních informacích žádné významné (materiální) věcné nesprávnosti nezjistili.

Odpovědnost ředitele Organizace a dozorčí rady za účetní závěrku

Statutární orgán organizace odpovídá za sestavení účetní závěrky, která podává věrný a poctivý obraz v souladu s českými účetními předpisy, a za takový vnitřní kontrolní systém, který považuje za nezbytný pro sestavení účetní závěrky tak, aby neobsahovala významné (materiální) nesprávnosti způsobené podvodem nebo chybou.

Při sestavování účetní závěrky je statutární orgán povinen posoudit, zda je Organizace schopna nepřetržitě trvat, a pokud je to relevantní, popsat v příloze účetní závěrky záležitosti týkající se jejího nepřetržitého trvání a použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky, s výjimkou případů, kdy se plánuje zrušení Organizace nebo ukončení její činnosti, resp. kdy nemá jinou reálnou možnost než tak učinit.

Za dohled nad procesem účetního výkaznictví odpovídá dozorčí rada, která schvaluje výroční zprávu Organizace.

Odpovědnost auditora za audit účetní závěrky

Naším cílem je získat přiměřenou jistotu, že účetní závěrka jako celek neobsahuje významnou (materiální) nesprávnost způsobenou podvodem nebo chybou a vydat zprávu auditora obsahující náš výrok. Přiměřená míra jistoty je velká míra jistoty, nicméně není zárukou, že audit provedený v souladu s výše uvedenými předpisy ve všech případech v účetní závěrce odhalí případnou existující významnou (materiální) nesprávnost. Nesprávnosti mohou vznikat v důsledku podvodů nebo chyb a považují se za významné (materiální), pokud lze reálně předpokládat, že by jednotlivě nebo v souhrnu mohly ovlivnit ekonomická rozhodnutí, která uživatelé účetní závěrky na jejím základě přijmou.

Při provádění auditu v souladu s výše uvedenými předpisy je naší povinností uplatňovat během celého auditu odborný úsudek a zachovávat profesní skepticismus. Dále je naší povinností:

- Identifikovat a vyhodnotit rizika významné (materiální) nesprávnosti účetní závěrky způsobené podvodem nebo chybou, navrhnout a provést auditorské postupy reagující na tato rizika a získat dostatečné a vhodné důkazní informace, abychom na jejich základě mohli vyjádřit výrok. Riziko, že neodhalíme významnou (materiální) nesprávnost, k níž došlo v důsledku podvodu, je větší než riziko

neodhalení významné (materiální) nesprávnosti způsobené chybou, protože součástí podvodu mohou být tajné dohody (koluze), falšování, úmyslná opomenutí, nepravdivá prohlášení nebo obcházení vnitřních kontrol.

- Seznámit se s vnitřním kontrolním systémem Organizace relevantním pro audit v takovém rozsahu, abychom mohli navrhnout auditorské postupy vhodné s ohledem na dané okolnosti, nikoli abychom mohli vyjádřit názor na účinnost jejího vnitřního kontrolního systému.
- Posoudit vhodnost použitých účetních metod, přiměřenost provedených účetních odhadů a informace, které v této souvislosti Organizace uvedla v příloze účetní závěrky.
- Posoudit vhodnost použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky a to, zda s ohledem na shromážděné důkazní informace existuje významná (materiální) nejistota vyplývající z událostí nebo podmínek, které mohou významně zpochybnit schopnost Organizace nepřetržitě trvat. Jestliže dojdeme k závěru, že taková významná (materiální) nejistota existuje, je naší povinností upozornit v naší zprávě na informace uvedené v této souvislosti v příloze účetní závěrky, a pokud tyto informace nejsou dostatečné, vyjádřit modifikovaný výrok. Naše závěry týkající se schopnosti Organizace nepřetržitě trvat vycházejí z důkazních informací, které jsme získali do data naší zprávy. Nicméně budoucí události nebo podmínky mohou vést k tomu, že Organizace ztratí schopnost nepřetržitě trvat.
- Vyhodnotit celkovou prezentaci, členění a obsah účetní závěrky, včetně přílohy, a dále to, zda účetní závěrka zobrazuje podkladové transakce a události způsobem, který vede k věrnému zobrazení.

Naší povinností je informovat statutární orgán a dozorčí radu organizace mimo jiné o plánovaném rozsahu a načasování auditu a o významných zjištěních, která jsme v jeho průběhu učinili, včetně zjištěných významných nedostatků ve vnitřním kontrolním systému.

V Praze dne 26.3.2024

Digitálně podepsal Ing. Ivana
Hlaváčková
Datum: 2024.03.26 15:15:32 +01'00'

Ing. Ivana Hlaváčková, auditorské oprávnění č.2300
Statutární auditor odpovědný za provedení auditu

ACONTIP s.r.o.
auditorské oprávnění č. 547
se sídlem Ocelářská 1354/35, 190 00 Praha 9
DIČ: CZ01709585

Nedílnou součástí zprávy auditora jsou rozvaha, výkaz zisků a ztrát a příloha k ÚZ 2023.

Rozvaha

ICO
67985971

Sestaveno k 31.12.2023
(v tis. Kč, s přesností na celá čísla)

Zpracováno v souladu s
vyhláškou č. 504/2002 Sb.
ve znění pozdějších předpisů

Položka		Číslo řádku	Stav	
Číslo	Název		k 01.01.2023	k 31.12.2023
A	A.Dlouhodobý majetek celkem	001	143 783	135 994
A.I	I.Dlouhodobý nehmotný majetek celkem	002	13 568	12 423
A.I.2	2.Software	004	13 551	12 406
A.I.4	4.Drobný dlouhodobý nehmotný majetek	006	17	17
A.II	II.Dlouhodobý hmotný majetek celkem	010	259 604	252 317
A.II.1	1.Pozemky	011	149	149
A.II.3	3.Stavby	013	162 290	162 651
A.II.4	4.Hmotné movité věci a jejich soubory	014	94 811	87 241
A.II.7	7.Drobný dlouhodobý hmotný majetek	017	1 811	1 732
A.II.9	9.Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	019	543	543
A.IV	IV.Oprávký k dlouhodobému majetku celkem	028	-129 389	-128 746
A.IV.2	2.Oprávký k softwaru	030	-11 027	-10 400
A.IV.4	4.Oprávký k DDNM	032	-17	-17
A.IV.6	6.Oprávký ke stavbám	034	-48 028	-51 446
A.IV.7	7.Oprávký k sam. movitým věcem a souborům hm. mov. věcí	035	-68 508	-65 152
A.IV.10	10.Oprávký k DDHM	038	-1 811	-1 732
B	B.Krátkodobý majetek celkem	040	47 638	44 988
B.I	I.Zásoby celkem	041	91	90
B.I.1	1.Materiál na skladě	042	91	90
B.II	II.Pohledávky celkem	051	10 969	4 953
B.II.1	1.Odběratelé	052	389	336
B.II.4	4.Poskytnuté provozní zálohy	055	315	345
B.II.5	5.Ostatní pohledávky	056	8	8
B.II.6	6.Pohledávky za zaměstnanci	057	124	86
B.II.17	17.Jiné pohledávky	068	87	5
B.II.18	18.Dohadné účty aktivní	069	10 046	4 173
B.III	III.Krátkodobý finanční majetek celkem	071	35 425	37 324
B.III.1	1.Peněžní prostředky v pokladně	072	129	125
B.III.2	2.Ceniny	073	4	6
B.III.3	3.Peněžní prostředky na účtech	074	35 292	37 193
B.IV	IV.Jiná aktiva celkem	079	1 153	2 621
B.IV.1	1.Náklady příštích období	080	1 153	2 621
	AKTIVA CELKEM	082	191 421	180 981

Rozvaha

IČO
67985971

Sestaveno k 31.12.2023
(v tis. Kč, s přesností na celá čísla)

Zpracováno v souladu s
vyhláškou č. 504/2002 Sb.
ve znění pozdějších předpisů

Položka		Číslo řádku	Stav	
Číslo	Název		k 01.01.2023	k 31.12.2023
A	A.Vlastní zdroje celkem	083	169 887	166 726
A.I	I.Jmění celkem	084	168 924	165 765
A.I.1	1.Vlastní jmění	085	143 783	135 994
A.I.2	2.Fondy	086	25 141	29 771
A.II	II.Výsledek hospodaření celkem	088	963	961
A.II.1	1.Účet výsledku hospodaření	089		961
A.II.2	2.Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	090	963	
B	B.Cízi zdroje celkem	092	21 534	14 255
B.III	III.Krátkodobé závazky celkem	103	21 524	14 166
B.III.1	1.Dodavatelé	104	1 500	1 394
B.III.3	3.Přijaté zálohy	106	49	61
B.III.5	5.Zaměstnanci	108	5 474	4 871
B.III.6	6.Ostatní závazky vůči zaměstnancům	109	0	0
B.III.7	7.Závazky k institucím SZ a VZP	110	3 005	2 773
B.III.9	9.Ostatní přímé daně	112	758	665
B.III.10	10.Daň z přidané hodnoty	113	82	56
B.III.11	11.Ostatní daně a poplatky	114	12	
B.III.12	12.Závazky ze vztahu k SR	115	428	
B.III.17	17.Jiné závazky	120	9 240	3 797
B.III.22	22.Dohadné účty pasivní	125	975	550
B.IV	IV.Jiná pasiva celkem	127	11	89
B.IV.1	1.Výdaje příštích období	128	11	89
	PASIVA CELKEM	130	191 421	180 981

Razítko :	Odpovědná osoba (statutární zástupce) :	Osoba odpovědná za sestavení :
	Ing. Magdaléna Vecková	Lenka Kýhosová
	Podpis odpovědné osoby :	Podpis osoby odpovědné za sestavení :
	Právní forma účetní jednotky :	Předmět podnikání :
	Věřejná výzkumná instituce	
	Kontrolní kód :	Okamžik sestavení : 29.02.2024

Ing.
Magdaléna
Vecková

Digitálně podepsal Ing.
Magdaléna Vecková
Datum: 2024.03.26
08:47:18 +01'00'

Lenka
Kýhosová

Digitálně podepsal
Lenka Kýhosová
Datum: 2024.03.26
08:27:49 +01'00'

Knihovna AV ČR, v. v. i., Národní 1009/3, 110 00 PRAHA, Česká republika

Výkaz zisku a ztráty

Od 01.01.2023 do 31.12.2023

(v tis. Kč, s přesností na celá čísla)

Zpracováno v souladu s
vyhláškou č. 504/2002 Sb.
ve znění pozdějších předpisů

IČO
67985971

Číslo	Položka	Číslo řádku	Činnost		
			Hlavní	Hospodářská	Celkem
A	A. Náklady				
A.I	I. Spotřebované nákupy a nakupované služby	002	35 775		35 775
A.I.1	1. Spotřeba materiálu, energie a ost. neskl. dodávek	003	5 742		5 742
A.I.3	3. Opravy a udržování	005	1 892		1 892
A.I.4	4. Náklady na cestovné	006	835		835
A.I.5	5. Náklady na reprezentaci	007	42		42
A.I.6	6. Ostatní služby	008	27 264		27 264
A.III	III. Osobní náklady	013	67 816		67 816
A.III.10	10. Mzdové náklady	014	49 762		49 762
A.III.11	11. Zákonné sociální pojištění	015	16 013		16 013
A.III.13	13. Zákonné sociální náklady	017	2 041		2 041
A.V	V. Ostatní náklady	021	3 661		3 661
A.V.19	19. Kurzové ztráty	025	62		62
A.V.22	22. Jiné ostatní náklady	028	3 599		3 599
A.VI	VI. Odpisy, prodaný majetek, tvorba a použití rezerv a OP	029	9 492		9 492
A.VI.23	23. Odpisy dlouhodobého majetku	030	9 492		9 492
	Náklady celkem	039	116 744		116 744

Číslo
67985971

Výkaz zisku a ztráty

Od 01.01.2023 do 31.12.2023
(v tis. Kč, s přesností na celá čísla)

Zpracováno v souladu s
vyhláškou č. 504/2002 Sb.
ve znění pozdějších předpisů

Číslo	Položka	Číslo řádku	Činnost		
			Hlavní	Hospodářská	Celkem
B	B. Výnosy				
B.I	I. Provozní dotace	041	101 811		101 811
B.I.1	1. Provozní dotace	042	101 811		101 811
B.III	III. Tržba za vlastní výkony a za zboží	047	1 723		1 723
B.IV	IV. Ostatní výnosy	048	14 147		14 147
B.IV.7	7. Výnosové úroky	051	1 786		1 786
B.IV.8	8. Kurzové zisky	052	1		1
B.IV.9	9. Zúčtování fondů	053	669		669
B.IV.10	10. Jiné ostatní výnosy	054	11 690		11 690
B.V	V. Tržby z prodeje majetku	055	24		24
B.V.11	11. Tržby z prodeje dlouhodobého nehm. a hm. majetku	056	19		19
B.V.13	13. Tržby z prodeje materiálu	058	5		5
	Výnosy celkem	061	117 705		117 705
C	C. Výsledek hospodaření před zdaněním	062	961		961
D	D. Výsledek hospodaření po zdanění	063	961		961

Razítko :	Odpovědná osoba (statutární zástupce) :	Osoba odpovědná za sestavení :
	Ing. Magdaléna Vecková	Lenka Kýhosová
	Podpis odpovědné osoby :	Podpis osoby odpovědné za sestavení :
	Právní forma účetní jednotky :	Předmět podnikání :
	Veřejná výzkumná instituce	
		Okamžik sestavení : 29.02.2024

Ing.
Magdaléna
Vecková

Digitálně podepsal
Ing. Magdaléna
Vecková
Datum: 2024.03.26
08:46:55 +01'00'

Lenka
Kýhosová

Digitálně podepsal
Lenka Kýhosová
Datum: 2024.03.26
08:27:18 +01'00'

Příloha v účetní závěrce 2023

A. Popis účetní jednotky

Účetní jednotka: Knihovna AV ČR, v. v. i.
Sídlo: Národní 1009/3, 110 00 Praha 1
IČO: 67985971
DIČ: CZ67985971
Právní forma: veřejná výzkumná instituce (v. v. i.) zapsaná v Rejstříku veřejných výzkumných institucí vedeném MŠMT
Rozvahový den: 31. 12. 2023
Účetní závěrku sestavila: Lenka Kýhosová
Datum sestavení: 29. 02. 2024
Statutární orgán: Ředitelka Ing. Magdaléna Vecková (jmenována do funkce ředitelky Knihovny AV ČR, v. v. i., od 1. srpna 2022)
Dozorčí rada (byla ustavena zřizovatelem a má 7 členů)
Rada instituce (byla zvolena shromážděním výzkumných pracovníků. Má 7 členů, z toho tři členové externí)

Účel vzniku:

Účelem zřízení Knihovny AV ČR, v. v. i., (dále jen KNAV) je uskutečňování vědeckého výzkumu v oblasti vědeckých informací a knihovně, zajišťování informační infrastruktury pro výzkum a poskytování knihovnických, informačních a reprografických služeb pracovištím Akademie věd České republiky a ostatním uživatelům ve sféře vědy a výzkumu.

Předmět činnosti:

Předmět činnosti je upraven zřizovací listinou ve znění dodatků z roku 2007, 2016 a 2020. Zřizovací listina je součástí rejstříku v. v. i. vedeném Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR.

Předmětem hlavní činnosti KNAV je výzkum v oblasti vědeckých informací a knihovně a poskytování služeb specializované knihovny podle zákona č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon).

KNAV spravuje historický fond knihovny a Záložní knižní fond AV ČR a svou činností přispívá ke zvyšování úrovně poznání a vzdělanosti a k využití výsledků vědeckého výzkumu v praxi. Ve vztahu k uživatelům působí jako univerzální vědecká knihovna, která získává, zpracovává a zpřístupňuje vědeckou literaturu v klasické i elektronické formě a zajišťuje rovněž další služby, zejména evidenci výsledků výzkumu a vývoje a předávání údajů do informačního systému VaV (RIV), rešerše, mezinárodní výpůjčky, tisk, kopírování, digitalizaci, zpracovávání hromadných dat a expertní činnost pro uchovávání dat a ošetřování knihovnických fondů. Pracovištím AV ČR poskytuje poradenskou a konzultační pomoc, je střediskem pro výuku a zvyšování odborné kvalifikace jejich knihovnických a informačních pracovníků.

Ve výzkumné oblasti KNAV realizuje základní výzkum v oblasti dějin českého knihtisku a knihoven a zpracovává národní retrospektivní bibliografii cizojazyčných bohemikálních tisků 15. až 18. století.

Vydává odborné publikace a časopisy, bibliografie a analytické soupisy starých tisků. Je odborným pracovištěm pro oblast bibliometrie, zajišťuje informační podporu při hodnocení výzkumné činnosti ústavů AV ČR a rozvíjí informační infrastrukturu a informační systémy pro zpřístupňování, efektivní využívání a dlouhodobou archivaci digitálních dokumentů a dat.

V rámci předmětu své činnosti KNAV rozvíjí mezinárodní spolupráci a pořádá odborná setkání, konference, semináře a workshopy, provádí popularizaci a propagaci vědy. Jako infrastrukturu výzkumu zajišťuje podle možností ubytování svým zaměstnancům a hostům. Úkoly realizuje samostatně i ve spolupráci s vysokými školami a dalšími vědeckými a odbornými institucemi.

KNAV neprovozuje žádnou další činnost dle zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích.

B. Zřizovatel a vznik

Zřizovatelem KNAV je Akademie věd ČR.

KNAV působí v současné právní formě od 1. 1. 2007 na základě zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích.

C. Účetní období: 1. 1. 2023 – 31. 12. 2023

D. Použité účetní metody a zásady účetnictví

- KNAV zpracovala účetní závěrku za rok 2023 v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví ve znění pozdějších dodatků a v souladu s vyhláškou č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, pokud účtují v soustavě podvojného účetnictví v platném znění.
Účetnictví respektuje obecné účetní zásady, především zásadu o oceňování majetku historickými cenami, zásadu účtování ve věcné a časové souvislosti, zásadu opatrnosti a předpoklad o schopnosti účetní jednotky pokračovat ve svých aktivitách. Údaje v této účetní závěrce jsou vyjádřeny v tisících v korunách českých (Kč).
- **Způsoby zpracování účetních záznamů**
KNAV využívá pro zpracování finančního účetnictví informačně ekonomický systém IFIS společnosti BBM a pro zpracování mzdového účetnictví mzdový systém EGJE společnosti Elanor.
- **Způsoby a místa úschovy účetních záznamů**
Účetní záznamy jsou zálohovány v elektronické verzi na základě servisní smlouvy uzavřené se Střediskem společných činností AV ČR, v. v. i. Současně KNAV uschovává účetní záznamy v tištěné podobě, které archivuje v souladu se zákonem o účetnictví v platném znění.
Ochrana elektronických záznamů je prováděna formou zabezpečeného přístupu na server.
- **Způsoby oceňování a odpisování, pokud je jejich znalost významná pro posouzení finanční, majetkové situace a výsledku hospodaření účetní jednotky, odchylkách od účetních metod podle § 7 odst. 5 zákona s uvedením vlivu na majetek a závazky, na finanční situaci a výsledek hospodaření účetní jednotky**
Dlouhodobým majetkem se rozumí majetek, jehož doba použitelnosti je delší než jeden rok a jehož ocenění je vyšší než 80 tis. Kč u hmotného a 80 tis. Kč u nehmotného majetku v jednotlivém případě.
Nakoupený dlouhodobý majetek je oceněn pořizovací cenou zvýšenou o náklady související s jeho pořízením. Bezúplatně nabytý majetek se oceňuje reprodukční pořizovací cenou na základě znaleckého posudku.
KNAV odpisuje metodou lineárních rovnoměrných účetních odpisů. Výše odpisu je stanovena vnitřním předpisem. Odpisy jsou účtovány měsíčně jednou dvanáctinou stanovených ročních odpisů. Majetek se začíná odepisovat následující měsíc po zavedení do užívání. Rozhodujícím okamžikem pro uvedení majetku do užívání je vystavení protokolu o zařazení majetku do užívání či jiného dokladu, splňujícího náležitosti účetního dokladu. Odpisy se zaokrouhlují na celé Kč nahoru. Odpisy jsou účtovány v souladu s § 38 vyhlášky č. 504/2002 Sb. na účet 551 souvztažně s účtem opravek a zároveň je snižováno vlastní jmění na účtu 901 souvztažně s jinými výnosy na účtu 649, resp. v případě majetku pořízeného z vlastních prostředků souvztažně s účtem fondu reprodukce majetku 916.
- **Účtování zásob** prováděno způsobem B – během roku do nákladů, k 31.12. stav materiálu převeden na účet 112.

- **Způsob účtování tvorby a čerpání sociálního fondu**
KNAV používá rozvahový způsob účtování čerpání sociálního fondu. V nákladech organizace je tak evidována tvorba fondu a jeho čerpání je účtováno přímo proti účtu 912 - Sociální fond.
- **Způsob tvorby a výši opravných položek a rezerv za uzavírané účetní období**
V roce 2023 KNAV netvořila opravné položky a rezervy.
- **Způsoby oceňování použité pro položky aktiv a závazků**
Pro přepočet cizí měny na českou měnu používá KNAV denní kurz ČNB platný ke dni uskutečnění účetního případu. K rozvahovému dni se provádí přepočet aktiv a závazků v cizí měně v kurzu k rozvahovému dni vyhlášeném ČNB.

E. Ocenění reálnou hodnotou

KNAV nemá majetek ani závazky oceňované reálnou hodnotou.

F. Náklady a výnosy mimořádné svým objemem nebo původem

KNAV v roce 2023 nevykazuje žádné další náklady nebo výnosy, které by byly mimořádné svým objemem či původem.

G. Název jiných účetních jednotek, v nichž je účetní jednotka společníkem s neomezeným ručením

KNAV nadržuje žádný podíl v jakémkoliv podobě.

H. Jednotlivé položky dlouhodobého majetku v tis. Kč

Název účtu	Číslo účtu	PZ k 1. 1. 2023	Přírůstky	Úbytky	KZ k 31. 12. 2023
Software nad 60 tis	013 0	13 551	0	1 145	12 406
Drobný DNM	018 0	17	0	0	17
PS – Budovy	021 1	159 380	361	0	159 741
PS – Stavby	021 2	2 911	0	0	2 911
PS – Energet.hnací str. a zař.	022 3	92	0	0	92
PS – Pracovní stroje a zař.	022 4	1 240	0	0	1 240
PS – Přístroje a zvl.tech.zař.	022 5	68 677	988	8 816	60 849
PS – Dopravní prostředky	022 6	2 063	20	0	2 083
PS – Inventář	022 7	22 740	333	95	22 978
PS – Drobný DHM 3-40 tis.	028 0	1 810	0	78	1 732
PS – Pozemky	031 0	149	0	0	149
PS – Programové vybavení	041 1	0	0	0	0
PS – Budovy	042 1	251	361	361	251
PS – přístroje a zvl.tech. vyb.	042 5	237	988	988	237
PS – dopravní prostředky	042 6	0	20	20	0
PS – inventář	042 7	55	333	333	55
PS – výpočetní technika	042 8	0	4 687	4 687	0
Oprávk. k softwaru nad 60 tis.	073 0	-11 027	1 145	518	-10 400
Oprávk. k DDHM 10-60 tis.	078 0	-17	0	0	-17
Oprávk. ke stavbám	081 0	-48 027	0	3 419	-51 446
Oprávk. k sam.mov.věcem	082 0	-68 508	8 911	5 555	-65 152
Oprávk. k DDHM 3-40 tis.	088 0	-1 811	79	0	-1 732
Celkem Kč					135 994

Opravné položky k majetku nebyly tvořeny. Úroky nebyly zahrnuty do ocenění majetku.

Pořizovaný drobný dlouhodobý majetek KNAV je evidován v účetnictví v podrozvahové evidenci a v modulu Majetek systému IFIS v rámci operativní evidence.

I. Odměna auditora za povinný audit

Popis	Částka v tis. Kč
povinný audit	47

- J. Název jiných účetních jednotek, v nichž účetní jednotka sama nebo prostřednictvím třetí osoby (jednající jejím jménem a na její účet) drží podíl, tento podíl může být i v podobě držených akcií, s uvedením výše tohoto podílu, u akcií s uvedením počtu, jmenovité hodnoty a druhu těchto akcií, jakož i výše základního kapitálu, vlastního jmění, fondů a zisku nebo ztráty této jiné účetní jednotky za minulé období**
KNAV nedrží žádný podíl v jakékoliv podobě.

K. Přehled splatných závazků pojistného:

KNAV neeviduje k 31. 12. 2023 žádné splatné závazky ČSSZ na pojistné na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, zdravotním pojišťovnám na veřejném zdravotním pojištění ani nemá žádné evidované daňové nedoplatky u příslušných finančních orgánů. Zákonné odvody z titulu výplat za 12/2023 byly uhrazeny v 01/2024.

L. Počet a jmenovitá hodnota akcií nebo podílů, nebo nemají-li jmenovitou hodnotu, informace o jejich ocenění, cenné papíry a dluhopisy

KNAV v roce 2023 neeviduje žádné akcie či podíly, neholduje s žádnými majetkovými cennými papíry, ani neholduje s žádnými vyměnitelnými a prioritními dluhopisy.

M. Částky dlužné, které vznikly v daném účetním období a zbytková doba jejich splatnosti k rozvahovému dni přesahuje 5 let

KNAV neeviduje žádné dlužné částky, které vznikly v daném účetním období a zbytková doba jejich splatnosti k rozvahovému dni přesahuje 5 let. KNAV neeviduje žádné pohledávky 180 dnů po splatnosti. Po splatnosti neeviduje KNAV žádné závazky.

N. Celková výše finančních nebo jiných závazků, které nejsou obsaženy v rozvaze (bilanci)

KNAV nemá žádné finanční nebo jiné závazky neobsažené v rozvaze v roce 2023.

O. Výsledek hospodaření v členění podle hlavní a hospodářské činnosti a pro účely daně z příjmů

V roce 2023 provozovala KNAV jen hlavní činnost a výsledek hospodaření z této činnosti v roce 2023 činí 961 tis. Kč.

V roce 2023 nebyl hospodářský výsledek ovlivněn způsoby oceňování finančního majetku.

P. Počet pracovníků

- Průměrný evidenční přepočtený počet pracovníků v členění podle kategorií**
KNAV v roce 2023 evidovala 89,15 průměrných přepočtených pracovníků.

Rozbor dle kategorií pracovníků:

Kategorie	Vědecký pracovník	Odborný prac. VaV-VŠ	Odborný prac.- s SŠ a VOŠ	Odborný prac.- VaV s SŠ a VOŠ	THP pracovník	Dělnické profese
Prům. přepočtený počet pracovníků	2	41,56	35,65	0	4,94	5

- Osobní náklady za účetní období v členění podle výkazu zisku a ztráty u položek – mzdové náklady, ostatní sociální náklady

Osobní náklady	Částka v tis. Kč
Mzdy	40 196
Odměny	5 825
Odměna za funkci v radě v. v. i.	255
Odstupné a odchodné	0
OON	3 274
Náhrady při DNP	212
Zákonné sociální náklady	2 041
ZP, SP pojištění	16 013
celkem	67 816

- Údaje o počtu a postavení zaměstnanců (pokud jsou zároveň členy statutárních, kontrolních nebo jiných orgánů určených statutem, stanovami nebo zřizovací listinou)
Orgány KNAV jsou dle § 16 zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích: ředitel, dozorčí rada KNAV a rada KNAV.
 - Ředitelka je vedoucím vědeckým pracovníkem
 - 4 interní členové rady KNAV jsou voleni shromážděním výzkumných a odborných pracovníků KNAV
 - 1 interní člen dozorčí rady KNAV je jmenován Akademickou radou AV ČR z řad zaměstnanců KNAV.

Q. Výše odměn a funkčních požitků orgánů z titulu funkce

V roce 2023 byly vyplaceny odměny statutárním, kontrolním a jiným orgánům KNAV v celkové výši 627 tis. Kč. Sjednané a vzniklé dluhy ohledně požitků bývalých členů těchto orgánů nejsou.

R. Účast členů (statutárních kontrolních nebo jiných orgánů účetní jednotky určených statutem, stanovami nebo jinou zřizovací listinou) a jejich rodinných příslušníků v osobách, s nimiž účetní jednotka uzavřela za vykazované účetní období obchodní smlouvy nebo jiné smluvní vztahy.

Mgr. Tomáš Foltýn – Národní knihovna ČR – ředitel

PhDr. Vít Richter – Národní knihovna ČR – pověřen zastupování ředitele

Mgr. Jan Mařík, Ph.D. – Archeologický ústav AV ČR, v. v. i. – ředitel

PhDr. Markéta Pravdová, Ph.D., MBA – Archeologický ústav, Praha, v. v. i. – předsedkyně Dozorčí rady

Ing. Magdaléna Vecková – KuVe s.r.o.

S. Výše záloh a úvěrů, poskytnutých členům orgánů uvedených v písmenu P), s uvedením úrokové sazby, hlavních podmínek a případně proplacených částek

KNAV neevduje v roce 2023 žádné zálohy a úvěry poskytnuté členům orgánů uvedených v písmenu P).

T. Způsob zajištění základu daně z příjmů

Pro zjištění daňového základu je postupováno v souladu se zákonem č. 586/1992 Sb., zákon o dani z příjmu v platném znění.

KNAV má tzv. široký základ daně a v roce 2023 uplatnila slevy na dani podle §35 zákona o daních z příjmů v zákonné výši a snížila základ daně dle podle §20 odst. 7 zákona o daních z příjmů (položky snižující základ daně u veřejně prospěšných poplatníků) o 981 tis. Kč, čímž vznikla daňová úspora ve výši 186 tis. Kč.

KNAV za rok 2023 nemá daňovou povinnost. Daň z příjmu PO je rovna 0.

- U. Významné položky z rozvahy (bilance) nebo výkazu zisku a ztráty, u kterých je uvedení podstatné pro hodnocení finanční a majetkové situace a výsledku hospodaření účetní jednotky, pokud tyto informace nevyplývají přímo ani nepřímo z rozvahy (bilance) a výkazu zisku a ztráty

Rozbor dotace SÚ 691

Zdroj	tis. Kč	počet projektů / VZ
AV ČR – podpora VO	40 227	
AV ČR – na zajištění činnosti	44 983	
Grant GA ČR	1 246	1
Grant TA ČR	872	1
MK – VISK	4 571	7
MK – NAKI	6 651	4
MŠMT – VVI Clariah	1 966	1
EK – EOD OPEN	441	1
NF Nahráno-Otevřeno	854	1
Celkem	101 811	

Dotace Evropské komise – projekt EOD OPEN

Projekt EOD OPEN byl zahájen v 11/2019. Projekt byl prodloužen do 30. 10. 2024 bez navýšení prostředků. Celkový rozpočet pro KNAV činí 183 tis. EUR. KNAV se podílí spoluúčastí 50% na tomto projektu.

1. Zálohová dotace ve výši 40% (37 tis. EUR) byla přijata v 02/2020. 2. Zálohová dotace ve výši 40% (37 tis. EUR) byla přijata v 03/2022.

1. monitorovací zpráva byla předložena v 10/2021 a průběžná zpráva o čerpání prostředků byla předložena k období 12/2022 v 01/2023, dále pak v 1/2024 Z důvodu prodloužení projektu do 10/2024 bude 2. monitorovací zpráva předložena k 10/2024. K závěrečnému vyúčtování dojde v období 11-12/2024 v souladu se smlouvou.

Dotace NF Nahráno-Otevřeno

Poskytovatelem dotace je MK ČR. Příjemcem dotace je Muzeum umění Olomouc, KNAV působí jako partner projektu. Projekt je naplánován na období 2021 - 2024. Celková výše rozpočtu pro KNAV činí 2 836 tis. Kč. Monitorovací zprávy probíhají ve čtyř-měsíčních intervalech.

Vlastní jmění a fondy v tis. Kč

Název účtu	Číslo účtu	PZ k 1. 1. 2023	Úbytky	Přirůstky	KZ k 31. 12. 2023
Jmění celkem	901x	143 783	9 492	1 703	135 994
Sociální fond	9120	747	62	91	776
Příděl do SF	9121	0	0	925	925
Příspěvky na stravování	9122001	0	568	0	-568
Ostatní čerpání	912211	0	112	0	-112
Penzijní připojištění	912221	0	0	0	0
Rezervní fond-příděl ze zisku	914x	2 079	0	963	3 042
Fond účelově určených prostředků	9153x	8 470	669	3 915	11 716
FRM-tvorba FRM z odpisů a z prodeje DM	916x	13 844	0	148	13 992
				Celkem Kč	165 765

V. Přehled o poskytnutých darech a dárcích

V roce 2023 přijala KNAV knižní dary v hodnotě 296 tis. Kč a KNAV neposkytla žádné knižní ani jiné dary.

W. Přehled informací o veřejných sbírkách podle zvláštního předpisu (zákon č.117/2001 Sb. o veřejných sbírkách) – uvedení účelu a výše vybraných částek

V roce 2023 nebyly vybírány žádné veřejné sbírky.

X. Způsob vypořádání výsledku hospodaření z předcházejících účetních období (rozdělení zisku)

Zisk z roku 2022 ve výši 963 tis. Kč byl na základě rozhodnutí Rady Knihovny AV ČR, v. v. i. převeden do rezervního fondu v plné výši.

Y. Další údaje (podle zvláštních právních předpisů a rozhodnutí účetní jednotky), které nejsou v příloze uvedeny, ale mají významnou vypovídající schopnost o ekonomické činnosti účetní jednotky

V roce 2023 jsou všechny podstatné údaje, jenž vypovídají o ekonomické činnosti, zachyceny v předchozích bodech.

Statutární orgán účetní jednotky ujišťuje uživatele účetní závěrky, že k zaúčtování byly předloženy veškeré účetní doklady týkající se účetního období 1. 1. – 31. 12. 2023 a že byly podány pravdivé a úplné informace potřebné k provedení účetních záznamů. Stavby majetku a závazků v rozvaze byly ověřeny inventarizací k rozvahovému dni 31. 12. 2023. Nebyly zjištěny žádné rozdíly. Účetnictví lze považovat za průkazné, úplné a správné. Položky v rozvaze pravdivě a věrně zobrazují finanční situaci účetní jednotky. Statutární orgán prohlašuje, že mezi rozvahovým dnem a okamžikem sestavení účetní závěrky nenastaly žádné významné události (podle § 19 odst.5 zákona o účetnictví v platném znění). Účetní jednotka v roce 2023 neprovedla žádné významné operace s vlivem na posouzení finanční situace účetní jednotky, které nejsou vykázány v rozvaze. Statutární orgán rovněž prohlašuje, že mu nejsou známy žádné skutečnosti ani rizika, které by bránily pokračování v činnosti i v roce 2024.

V Praze dne 26. 03. 2024

Ing. Magdaléna Vecková
Digitálně podepsal Ing. Magdaléna Vecková
Datum: 2024.03.26 10:38:33 +01'00'

Ing. Magdaléna Vecková
Ředitelka Knihovny AV ČR, v. v. i.

KNIHOVNA
AKADEMIE VĚD ČR